

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

EDUCAȚIA , MORAL-SPIRITUALĂ

Manual pentru clasa a IV-a

Chișinău • 2024

PAGINA TEHNICĂ

Dragi elevi,

Suntem încântați să începem această călătorie alături de voi, unde vom explora împreună valorile, principiile și aspectele vieții umane.

În acest manual, veți descoperi nu doar informații, ci și oportunități de a vă cunoaște mai bine, de a dezvolta empatia și de a înțelege lumea înconjurătoare. Vom explora împreună concepte care vă vor ajuta să construiți relații sănătoase, să luați decizii înțelepte și să contribuiți la un mediu pozitiv în clasă și în școală, acasă și în comunitate.

Educația moral-spirituală nu este doar un set de reguli, este o călătorie continuă de autocunoaștere și dezvoltare personală. Prin această călătorie, vom naviga împreună prin întrebări, discuții și activități care să vă inspire și să vă încurajeze să deveniți responsabili și conștienți. Prin descoperirea valorilor noastre comune vom construi un spațiu în care fiecare elev să poată crește și să se dezvolte într-un mod autentic și plin de înțeles.

**ÎMPREUNĂ VOM DESCOPERI
ADEVĂRATELE VALORI
ALE UNUI OM!**

Cu entuziasm și dedicare,
Autorii

CUPRINS

Unitatea 1. EU LA ȘCOALĂ

1. Răbdarea și cumpătarea între colegi	6
2. Respectul și solidaritatea între colegi	8
3. Responsabilitatea, respectul și înțelegerea în relațiile de prietenie	10
4. Acceptare și atitudine binevoitoare	12
5. Sunt cumpătat și solidar cu ai mei colegi	14
6. Proiectul: „Învăț să fiu COLEG BUN”	16
7. Știu! Pot! Aplic!	18

UNITATEA 2. EU ÎN FAMILIE

1. Răbdarea și înțelepciunea în familie	20
2. Respectul și solidaritatea în familie	22
3. Pacea și fericirea în familie	24
4. Familia – izvor de iubire și respect. Armonia în familie	26
5. Proiectul: „Învăț valorile în familie”	28
6. Știu! Pot! Aplic!	30

UNITATEA 3. EU ÎN COMUNITATE

1. Calitățile unui om adevărat	32
2. Solidaritatea și coeziunea în comunitate	34
3. Dragostea pentru Patrie – motivație pentru participare	36
4. Valorile culturale ale neamului – tezaur național	38
5. Funcțiile bisericii	40
6. Sunt cumpătat și solidar cu membrii comunității mele	42
7. Proiect de grup: „Alegem să fim buni”	44
8. Știu! Pot! Aplic!	46

Unitatea 4. Învăț să fiu om

1. Integritate și ajutorul reciproc	48
2. Acțiunile și virtuțile morale	50
3. Religia creștin-ortodoxă: religie dominantă în Republica Moldova	52
4. Valori centrale ale religiei creștine	54
5. Biblia: model de înțelepciune. Valori morale ale religiilor lumii	56
6. Sunt responsabil pentru faptele mele și încrezător în forțele proprii	58
7. Proiectul: „Învăț să fiu OM”	60
8. Știu! Pot! Aplic!	62

Activități și jocuri	63
----------------------------	----

Unitatea

1

EU LA ȘCOALĂ

*Valorile pe care le învățăm
la școală nu sunt doar pentru
a ne ghida în prezent, ci și pentru
a ne lumina calea în viitor.*

1. Răbdarea și cumpătarea între colegi
2. Respectul și solidaritatea între colegi
3. Responsabilitatea, respectul și înțelegerea în relațiile de prietenie
4. Acceptare și atitudine binevoitoare
5. Sunt cumpătat și solidar cu ai mei colegi
6. Proiectul: „Învăț să fiu COLEG BUN”
7. Știu! Pot! Aplic!

1. Citește. Discută și reflectează.

La începutul clasei a 4-a, doamna învățătoare l-a prezentat într-un mod cald și prietenos pe Andrei.

– Haideti să îl întâmpinăm pe noul vostru coleg. Sper că veți fi prieteni buni!

Andrei, un băiat cu ochi strălucitori și părul șaten, și-a făcut intrarea având un zâmbet timid.

Cu timpul, am descoperit că Andrei avea o răbdare de invidiat. În timp ce făceam exerciții mai grele, el nu se lăsa descurajat de greșeli și încerca mereu să găsească soluții. Cu un zâmbet calm, era mereu dispus să împărtășească cunoștințele sale cu ceilalți colegi.

– Ești foarte răbdător. De ce? l-a întrebat într-o zi Nicu.

– Avem nevoie de răbdare pentru a ne înțelege unii pe alții și pentru a deveni prieteni adevărați.

– Și ce faci atunci când te enervezi? l-a întrebat curios Sandu.

Andrei, mereu plin de energie, a zâmbit.

– Mi se întâmplă... În acele momente respir adânc și caut colegi cu care aș putea discuta sau pe altcineva care are nevoie de ajutor. Funcționează de fiecare dată!

În săptămânile care au urmat, am „testat strategia” lui Andrei.

În timp, am devenit mai răbdători și mai atenți unii cu ceilalți. Andrei a ajuns unul dintre colegii noștri de nădejde. Astfel, am descoperit că **răbdarea** și **cumpătarea** sunt secretele unei clase unite și a unei prietenii de invidiat. Andrei ne-a arătat că aceste calități pot schimba atmosfera din clasă și pot crea legături puternice între colegi.

► Ce lecție le-a dat Andrei colegilor săi? Cum a reușit?

► Cum crezi, cine l-a învățat pe băiat să fie răbdător și cumpătat?

► Ce calități ai dori să aibă colegii tăi de clasă?

2. Analizează imaginile. În care dintre ele copiii dau dovadă de răbdare și cumpătare?

E bine să știi!

A fi **răbdător** înseamnă a aștepta în liniște desfășurarea evenimentelor, a suporta cu tărie greutățile și suferințele. A fi **cumpătat** înseamnă a fi echilibrat, chibzuit, rezervat, stăpânit și socotit la vorbă și fapte. A fi **cumpătat** și **răbdător** este în puterea oricui, trebuie doar să vrei și să-ți stăpânești emoțiile. Cei ce nu știu să manifeste răbdare și cumpătare au puțini prieteni, sunt respinși. Răbdarea ne învață să nu ne descurajăm în fața dificultăților, să avem încredere în forțele proprii, să fim perseverenți. Atunci vom atinge succesul chiar dacă necesită timp și efort.

3. Exemplifică când și în ce împrejurări ai dat dovadă de răbdare sau de cumpătate în relațiile cu colegii/colegele de clasă/școală.

4. Restabilește proverbele. Explică, la alegere, sensul unuia.

Omul cu răbdarea >> << mai bună doctorie.

Răbdarea este cea >> << ascultă mult.

Vorbește puțin, >> << trece chiar și marea.

Cumpătarea ține sănătatea >> << multă răbdare.
omului,

Lucrurile mari se fac cu >> << iar hărnicia ține averea.

5. Așa DA! Așa NU! Explică alegerea.

- >> Ascult cu atenție când vorbește un coleg.
- >> Salut politicos chiar și colegii ce m-au jignit.
- >> Strig la un coleg ce țipă, pentru a-l liniști.
- >> Răspund neîntrebat la ore când știu răspunsul.
- >> Ajut un coleg ce a căzut să se ridice.
- >> Iau în derâdere un coleg ce și-a murdărit bluza.

6. Găsește cât mai multe argumente.

Mereu, în orice situație, trebuie să fiu RĂBDĂTOR/RĂBDĂTOARE!

PRO	CONTRA

7. Completează și continuă enunțurile, expuneți părerea.

Un animal răbdător este... pentru că...

Cea mai răbdătoare plantă este... prin faptul că...

O lecție de răbdare o pot lua de la... căci ea/el...

Dacă voi fi răbdător/răbdătoare sau cumpătat(ă), voi avea de câștigat, deoarece...

8. Cum vei proceda? Formulează cel puțin o soluție pentru fiecare situație.

Un coleg trecând printre rânduri, ți-a dat cărțile jos.

Doi copii din clasa a doua se bat.

Coafura ta a stârnit hohote de râs între colegi.

Poezia foarte greu se memorează.

Autoevaluare și reflecție

Astăzi la lecție am învățat despre... Am înțeles că... Mi-aș dori...

Activitate în echipă

Povestește colegilor o situație din viață când ți-ai pierdut răbdarea.

Discutați-le între voi, apoi prezentați soluții de depășire.

Tema celor isteți

Imaginează-ți că un elev din clasă îl insultă pe alt coleg. Considerând că tu ești un copil cumpătat, cum vei proceda?

Portofoliu

Creează un simbol care să reprezinte **RĂBDAREA** și **CUMPĂTAREA**.

Prezintă-l cât mai original colegilor!

Activitate practică

Enumeră personajele care au dat dovadă de răbdare sau cumpătate în poveștile lui Ion Creangă.

1. Citește. Discută și reflectează.

Elevii s-au adunat lângă ușa clasei și așteptau învățătoarea. Toți copiii aveau în mâini buchete de flori, numai Anișoara și-a uitat buchetul acasă.

Lenuța întreabă mirată:

– Voi n-aveți flori acasă?

– Avem, dar eu... am uitat să le iau, a răspuns Anișoara. Atunci Lenuța ia o floare din buchetul său și-i spune Anișoarei:

– Ține, să ai și tu măcar o floare.

Anișoara a luat floarea, dar ochii îi rămâneau triști. Atunci Ionel îi întinde buchetul său și-i spune:

– Ia și de la mine floarea pe care o dorești.

– Și de la mine, zice Olguța.

– Și eu îți dau floarea asta albă, zice Vasilică.

– Și eu...

– Și eu...

În mâinile Anișoarei a apărut un buchet mare și frumos, chiar mai frumos decât acela, pe care l-a uitat acasă.

„BUCHETUL DE FLORI” de G. Gheorghiu

- ▶ Ce ați simțit, ascultând povestirea: bucurie sau tristețe?
- ▶ Pentru care copii ați simțit bucurie? De ce?
- ▶ Cum credeți, ce a simțit Anișoara, dar și copiii când au împărțit cu ea florile?
- ▶ Ce calități/virtuți au demonstrat acești colegi și colege de clasă?

E bine să știi!

Respectul este un sentiment sau atitudine de stimă, considerație, cinste și prețuire acordată unei persoane. **Solidaritatea** este sentimentul care îi determină pe oameni să-și acorde ajutor reciproc, faptul de a fi solidar, comunitate de idei, de sentimente, de interese, spirit de înțelegere, coeziune, legătură, unitate. La școală, cât și în societate, este foarte important și **respectul**, și **solidaritatea**, dacă dorești să ai o comunicare eficientă, o relație bazată pe stimă și să formați un colectiv unit și prietenos.

2. Analizează imaginile. În care dintre ele copiii dau dovadă de respect sau solidaritate?

3. Găsește în coloana a doua explicația fiecărei expresii.

A pune pe cineva
la respect

« formulă de salut, exprimând
o deosebită considerație.

A ține pe cineva la
respect (distanță)

« a face pe cineva să se poarte
respectuos.

Cu tot respectul

« a nu-i permite cuiva să se
poarte prea familiar.

4. Alege varianta corectă. Argumentează.

a) Unui coleg i s-a defectat fermoarul ghiozdanului, cad rechizitele.
Ce faci?

- îl ajut numai dacă mă roagă;
- trec nepăsător mai departe;
- îi cer permisiunea de a-l ajuta, pun rechizitele în ghiozdan, îl conduc acasă.

b) În timpul pauzei am observat că o colegă nu are nimic în
caserolă. Ce faci?

- îi ofer un măr numai dacă îmi cere;
- nu mă interesează problema ei;
- mă împart cu plăcere cu ea, cu tot ce am eu în caserolă.

c) Un coleg și-a fracturat piciorul. Are nevoie de ajutor. Ce faci?

- îl ajut de câte ori are nevoie;
- îl ajut numai dacă îmi cere ajutorul;
- trec pe lângă el nepăsător.

5. Răspunde la întrebările de mai jos. Ascultă răspunsurile colegilor. Alege o idee care ți-a plăcut cel mai mult.

CINE într-o clasă trebuie să dea dovadă de respect și
solidaritate?

DE CE fiecare coleg trebuie să fie respectuos și solidar?

CE se poate întâmpla dacă veți fi nerespectuoși cu colegii/
învățătorii?

CUM comunicăm cu un coleg care este nerespectuos?

CÂND manifestăm respect și solidaritate?

6. Realizează un sondaj. Află cum se simt colegii atunci când își ajută colegii aflați în dificultate. Fă o listă de emoții trăite în asemenea situații.

Autoevaluare și reflecție

Astăzi am discutat... M-a impresionat... M-am simțit...
Am înțeles că... Le voi povesti (cui)... că...

Activitate în perechi

Determinați situații
din viața școlară
când ați fost solidari
cu colegii.
Prezentați clasei.

Tema celor isteți

Prezintă argumente
pro sau contra
pentru următoarea
afirmație: „Respect
pe omul ce singur
se respectă.”
(Honore de Balzac)

Activitate practică

Realizează o
activitate pentru
colegii de clasă prin
care să demonstrezi
RESPECT sau
SOLIDARITATE.

Joc de rol

Decupați fiecare
câte un buchet de
flori și înscenați
această povestire.

Responsabilitatea, respectul și înțelegerea în relațiile de prietenie

1. Citește. Discută și reflectează.

Orele s-au terminat. Școlarii sunt ca gureșele vrăbii.

– Bogdane, îți lași ghiozdanul și vii pe terenul de fotbal! spuse Gheorghită autoritar.

– Nu pot. Trebuie întâi să-mi pregătesc temele. Vino să lucrăm amândoi și apoi ieșim la joacă. Știi că mâine vom avea lucrare la matematică.

– Nu-mi purta tu mie de grijă! Știu eu ce am de făcut!

A doua zi, în clasă e liniște perfectă. Școlarii au de rezolvat o problemă.

– Spune-mi și mie, Bogdane! zice Gheorghită în șoaptă.

– Ce nu știi?

– Ei, ce nu știi... Nu știu să rezolv problema!

– Copii, nu pierdeți timpul! spune doamna învățătoare privind spre cei doi colegi.

Bogdan scrie mai departe, dar privește îngrijorat spre Gheorghită. Îi pare rău de el.

La sfârșitul orelor, Bogdan încearcă să-i spună ceva, dar Gheorghită sare furios:

– Gata! Am văzut ce fel de prieten îmi ești!

Amândoi pornesc spre casă. Fiecare din ei este convins că celălalt este de vină.

Voi ce părere aveți, copiii?

„PRIETENIA” de Marcela Penes

▶ De ce Bogdan nu a ieșit la joacă cu Gheorghită?

▶ Din ce cauză Gheorghită nu a știut să rezolve problema?

▶ Ce ai învățat din acțiunile întreprinse de cei doi prieteni?

▶ Cum crezi, cine este cel vinovat în situația dată?

E bine să știi!

Responsabilitatea presupune simțul răspunderii față de obligațiile proprii, angajamentul de a efectua o sarcină, de a accepta și suporta consecințele. **Respectul** înseamnă a simți și a manifesta stimă față de cineva sau de ceva; a cinși. **Înțelegerea** înseamnă a avea o idee clară și exactă despre un lucru sau fenomen, a pătrunde; a pricepe. Aceste trei virtuți sunt foarte importante într-o relație de prietenie. E necesar să-ți respecti prietenul, să-i înțelegi necesitățile, visurile și dorințele, să-ți asumi responsabilitatea pentru acțiunile efectuate în comun.

2. Analizează imaginile. În care dintre ele copiii sunt prieteni? Argumentează.

3. Identifică acțiunile care se manifestă într-o prietenie.

Dă și alte exemple.

- » comunic respectuos cu prietenii;
- » ne ajutăm reciproc la nevoie;
- » petrecem timpul liber împreună;
- » soluționăm prin conflicte problemele;
- » îmi cer scuze dacă am greșit;
- » acord prietenului doar sfaturi bune;
- » spunem doar uneori adevărul;
- » iert când un prieten greșește;
- » păstrez secretele;
- » nu supăr pe nimeni.

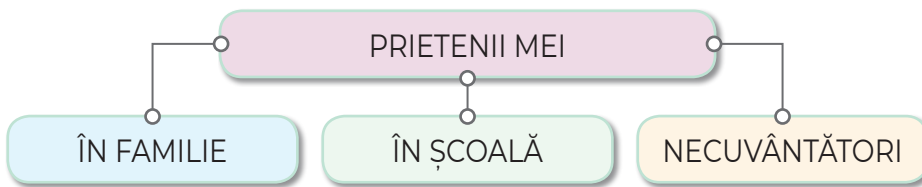
4. Restabilește proverbele. Explică unul dintre ele, la alegere.

- » Aurul se încearcă în foc și prietenul la . sărac
- » Cine are prieteni nu-i niciodată . nevoie
- » Fă-ți prieteni noi, dar nu-i uita pe cei . nimănui
- » Cea mai bună oglindă sunt ochii unui . vechi
- » Prietenul tuturor este prietenul . prieten

5. Cum crezi?

- » Dacă un prieten greșește o dată, îți devine dușman?
- » Orice coleg sau colegă de clasă poate să-ți fie prieten? De ce?
- » Poți să te împrietenești cu un alt copil, dacă ai deja un prieten? Argumentează.

6. Construiește pe caiet schema. Completează cu mai multe nume.

7. Citește situațiile-problemă de mai jos și propune soluții.

- a) Ai invitat prietenul la joacă. El a spus că este ocupat. Tu ai aflat că el a ieșit la joacă cu un alt prieten.
- b) Prietenul ți-a propus să fugi de la ore. Tu nu te-ai gândit la urmări și ai fost solidar cu el. Acum sunteți cu părinții în cabinetul directorului.
- c) Prietenul îți interzice, se supără dacă prietenești cu alți copii.

Activitate în echipă

Ce este **PRIETENIA**?
Dați o definiție,
o explicație,
un argument.
Prezentați clasei.

Tema celor isteți

Comentați
proverbul:
„Prietenul adevărat
este acela care te
sfătuiește de bine,
dar nu acela care îți
laudă nebuniile”.

Activitate în perechi

Realizează împreună
cu prietenul sau
prietena o casuță
sau o hrănitore
pentru păsări. Oferă
ajutor și hrană
pentru prietenii
noștri înaripați.
Fă fotografii.

Joc de rol

Imaginați-vă
că sunteți mici
judecători. În
fața voastră se
află Bogdan și
Gheorghită. Ei vor
să știe cine a greșit.
Adresați-le întrebări.

Autoevaluare și reflecție

Consider că e foarte important...
Sunt îngrijorat(ă) pentru...

Mă bucur(ă)...
Pare destul de convingător...

1. Citește. Discută și reflectează.

Într-o dimineață agitată, așa cum sunt multe dintre diminețile noastre, s-a deschis larg ușa. De obicei, așa intra domnul director. Dar în locul pălăriei negre pe ușă și-au făcut apariția două picioare și două roți. Am încremenit cu toții. Imediat am zărit un scaun cu roțile împins de învățătoarea noastră și o fetiță mărunțică și cu zâmbetul pe buze.

Doamna învățătoare ne-a spus că Maria este noua noastră colegă.

Tăcerea a fost ruptă de Maria. Cu ochi plini de curiozitate, ne-a zâmbit și mai larg. Cu o ușoară timiditate a spus: „Salut, sunt Maria. Mă bucur să fiu aici și să vă cunosc pe toți.”

Ne-am simțit imediat încântați să o avem în clasă și să împărtășim cu ea experiența noastră. Era momentul perfect pentru a arăta cât de binevoitori și ascultători putem fi cu cineva nou-venit în clasă. Pe măsură ce zilele treceau, am observat că Maria era o ascultătoare remarcabilă. În timpul lecțiilor, când cineva răspundea la întrebările doamnei învățătoare, ea asculta cu atenție și aplauda. Atitudinea ei binevoitoare aducea o atmosferă plăcută în sala de clasă.

Diminețile au devenit mai liniștite... Ne adunam în jurul colegii noastre și discutam despre filme, cărți citite, preferințe și activitățile din afara școlii.

Băieții au început și ei să-i ofere ajutor atunci când simțeau că are nevoie, iar Maria le răspundea cu recunoștință. Împreună, am creat o echipă în care fiecare era dispus să asculte și să ajute.

Într-o zi, când Nătălița a avut o zi mai dificilă, Maria a aflat despre asta și a rugat-o pe doamna învățătoare să-i permită să stea în bancă lângă ea.

– Dacă vrei să vorbești, sunt aici să ascult, i-a spus Maria cu o voce blândă.

A fost un moment în care am înțeles puterea ascultării și a bunăvoinței. Împreună cu Maria am învățat ce este ascultarea și bunăvoința și cât e de bine să fii susținut și apreciat.

Într-una din zile doamna învățătoare ne-a spus:

- Mă bucur că ați acceptat-o pe Maria atât de repede.

Ne-am uitat nedumeriți la învățătoare, dar și unul la altul. Oare cine și pe cine a acceptat...?

▶ Ce ai învățat din acest text? Ce i-ai sfătui pe colegi?

▶ Cum a reușit Maria să-i schimbe pe noii colegi?

▶ Cum crezi, de ce copiii au rămas nedumeriți?

E bine să știi!

Acceptarea este acțiunea de a primi, a consimți, a admite, a încuviința, a suporta, a tolera o persoană, de a fi de acord cu o idee. **Atitudinea** reprezintă felul de a te purta cu cineva, prin care exprimi sentimente sau opinii față de acea persoană. **Binevoitoare** este considerată persoana predispusă să înțeleagă situația grea în care se află cineva și este înțelegătoare și amabilă. Uneori ni se întâmplă lucruri pe care nu le așteptăm, întâlnim diferite persoane, cu interese și capacități diferite, cu probleme și visuri... Toți avem dreptul să fim acceptați și să beneficiem de o atitudine binevoitoare din partea celor cu care comunicăm și colaborăm.

2. Cum vei proceda? Formulează soluții pentru fiecare situație.

Colegul tău de bancă a venit la școală cu mâna în ghips.

Prietena ta nu are talent la desen.

În clasa ta a venit un coleg nou, el este în scaunul cu roțile.

La tabăra de odihnă ai în detașament o fetiță de rasă negroidă.

3. Povestește colegilor unul din cazurile de mai jos. Cum te-ai simțit?

- » Ai fost primit(ă) în grupul unor colegi care se jucau;
- » Cineva dintre colegi a dat dovadă de atitudine binevoitoare;
- » Nu ai fost acceptat(ă) în echipa unor copii;
- » Ai dat dovadă de acceptare și atitudine binevoitoare.

4. Numește activități și evenimente din viața unui școlar sau a unui matur ce necesită acceptare sau atitudine binevoitoare.

5. Restabilește proverbele.

Bine faci, bine găsești	»	»	nu vrea singur să se ajute.
Binele cu bine	»	»	altuia nu-i face.
Nu poți ajuta pe acela care	»	»	rău faci, rău găsești.
Nu greșește numai acela	»	»	se răsplătește.
Ce ție nu-ți place	»	»	care nu face nimic.

6. Activitate în atelier.

„Atelierul poezilor”: Creați o poezie sau un text despre un coleg/colegă cu un talent deosebit.

„Atelierul arhitecților”: Creați un simbol care ar reda recunoștința față de colegi.

„Atelierul muzicienilor”: Interpretați un cântec despre relațiile de prietenie și ajutor reciproc.

„Atelierul pictorilor”: Realizați desene sau un colaj care să exprime bunăvoința față de copii diferiți. Aceste creații pot include imagini și cuvinte care redau emoții sau care descriu lucrurile pe care le acceptați.

„Atelierul avocaților”: Întocmiți un cod de reguli pentru a demonstra acceptarea și atitudinea binevoitoare față de colegi.

Activitate în perechi

Realizați un sondaj. Întrebați colegii, dar și adulții, când ultima oară au ajutat o persoană cu dizabilități și cum.

Tema celor isteți

Față de cine și cum putem manifesta acceptare și atitudine binevoitoare?

Activitate în echipă

Explică două dintre proverbele obținute la exercițiul 5.

Joc de rol

Încercați pentru câteva minute să vă puneți în locul unui copil orb sau mut. Ce ați simțit? Cum vă veți comporta dacă veți întâlni o astfel de persoană?

Autoevaluare și reflecție

Astăzi la activitate am aflat... .

Mi-au plăcut următoarele idei ale colegilor:

Sunt curios/curioasă să aflu... .

Vreau să povestesc (cui?)... despre cele învățate, și anume... .

1. Citește. Discută și reflectează.

Îmi place de noul învățător.

Astăzi, începând să dicteze, privirea îi căzu pe un băiat cu obraji aprinși. Trecu cu o mână pe fruntea acestuia, să vadă dacă-i fierbinte. În timpul acesta, un școlar din spate se ridică și începu să facă pe marioneta. Învățătorul se întoarse brusc. Băiatul încremeni.

– Să nu mai faci asta niciodată!

După ce termină dictarea, ne privi o clipă cu tăcere. Apoi ne vorbi rar și calm cu vocea lui caldă:

– Ascultați, copii! Avem de stat împreună un an. Să căutăm să-l trăim în bună înțelegere. Învățați să fiți cuminiți! Nu vreau să fiu silit să pedepsesc pe nimeni. Clasa noastră va fi o familie.

Băiatul care se strâmbase în spatele domnului, se apropie de dânsul și-i spuse cu glas tremurat:

– Domnule, Vă rog să mă iertați!

– Te iert, băiatul meu!

„ÎNVĂȚĂTORUL NOSTRU” de E. de Amicis

- ▶ De care calități morale a dat dovadă învățătorul?
- ▶ De ce și-a cerut iertare elevul care a vrut să-l facă pe scamatorul?
- ▶ Cum înțelegeți cuvintele învățătorului: „Clasa noastră va fi o familie.”?
- ▶ Ce ai învățat din acest text? Ce povață le-ai da colegilor?
- ▶ Cum ai fi procedat tu, dacă erai în acea clasă? Dar în clasa ta?

E bine să știi!

A fi **cumpătat** înseamnă a avea simțul măsurii, a fi o persoană echilibrată, liniștită, calculată la vorbă și stăpânită în emoții. Despre un copil cumpătat se spune că este cuminte, serios și chibzuit. A fi **solidar** cu colegii presupune faptul de a fi legat de ei prin concepții, sentimente, acțiuni, interese și responsabilități comune. Într-un grup școlar sau de prieteni este foarte important ca fiecare membru al grupului să fie cumpătat la vorbe și în fapte, să nu jignească pe nimeni și solidar cu acțiunile, ideile împărtășite.

2. Analizează imaginile. În care dintre ele copiii dau dovadă de cumpătare sau solidaritate?

3. Așa DA! Așa NU! Explică alegerea ținând cont de următoarele comportamente morale: cumpătare și solidaritate.

- » În clasă ascult cu atenție opiniile și ideile colegilor.
- » Argumentez politicos punctul meu de vedere, dacă nu sunt de acord.
- » Lucrez cu responsabilitate la sarcina care mi s-a oferit în grup.
- » Ajut colegii care întâmpină dificultăți sau probleme.
- » Sunt indiferent de ceea ce fac ceilalți colegi, eu fac ce vreau.
- » Invit la joacă, mă joc doar cu colegii care învață bine.

4. Citește acrostihul. Propune și alte situații când trebuie să dai dovadă de cumpătare sau solidaritate.

Comunic calm și politicos cu cel care m-a împins din greșeală.

Utilizez în comunicare un limbaj respectuos și prietenos.

Moderat, cu calm soluționez situațiile de conflict.

Propun activități interesante pentru toți.

Ascult atent tema predată de învățător/învățătoare.

Tolerez orice coleg de clasă, chiar dacă e diferit de mine.

Ajut colegul de clasă să adune creioanele căzute.

Rezolv o problemă dificilă la matematică cu colega ce nu a înțeles.

Explic cum se rezolvă exercițiul unui coleg sau unei colege.

5. Creează o povestire orală, care să descrie ce s-a întâmplat atunci când colegii de clasă nu au dat dovadă de cumpătare și solidaritate.

6. Selectează valorile morale pe care trebuie să le posezi când demonstrezi că ești un/o coleg(ă) cumpătat(ă) și solidar(ă).

înțelegere

ură

chibzuință

colaborare

adevăr

compasiune

respect

toleranță

aroganță

7. Folosește diverse resurse și află dacă există în alte limbi cuvintele „cumpătare” și „solidaritate”. Află dacă aceste valori sunt specifice și altor popoare.

Activitate în echipă

Stabiliți reguli de comportament pentru grupul sau clasa voastră. Prezentați-le colegilor.

Tema celor isteți

Scrive un argument sau un contraargument despre importanța de a fi cumpătat și solidar.

Portofoliu

Creează un colaj de imagini și fotografii pentru a reprezenta **CUMPĂTAREA** și **SOLIDARITATEA**. Prezintă-l cât mai original colegilor!

Joc de rol

Imaginează-ți că ești învățătorul clasei în care înveți. Cum le-ai explica elevilor de ce este necesar să fie cumpătați și solidari cu ceilalți colegi?

Autoevaluare și reflecție

Astăzi am învățat: să știu...;

să fiu...;

să pot... .

Citește poezia. Stabilește apoi, împreună cu învățătorul/învățătoarea și colegii de clasă, sarcinile pe care le veți realiza.

Ah! ce bine-mi pare, că-s aici la școală,
Căci de-aceea mintea nu-mi rămâne goală;
Tot numai prin jocuri, tot în veselie,
Mi s-arată-ntruna, ce-mi trebuie mie.
Din floare în floare se lasă albina;
Sorb și eu la școală că-i mare grădina,
Ca și albinuța, mierea de pe floare,
Să adun ce-i bine, ce-i frumos sub soare.
Doamne-ajută-mi, Doamne! Să mă fac cuminte!
Să am spor la muncă și de-aici-nainte;
Să știu să mă apăr de orișice rău.
Să folosesc țării și neamului meu.

„LA ȘCOALĂ” de I. G. Neamțu

Activități individuale

1. Completează „Portretul moral” al celui mai bun coleg de clasă, în viziunea ta. Realizează diagrama pe o foaie și completează. Prezintă-l clasei, apoi dăruiește-l.

CEL MAI BUN COLEG DE CLASĂ Nume, prenume	Valorile morale pe care le admiri la el/ea:	a)	c)
		b)	d)
	Faptele bune realizate de el/ea:	a)	c)
		b)	d)
	Atitudinea mea față de el/ea:	a)	c)
		b)	d)
	Ceea ce aș dori să preiau:	a)	c)
		b)	d)

2. Completează *Agenda faptelor bune* cu fapte laudabile pe care le faci la școală, în clasă, pentru tine, colegi, întreaga comunitate școlară.

1. Completez **Agenda faptelor bune** cu fapte bune, laudabile.
2. Adaug în agendă fotografii, descrierea acestora, idei, recomandări, desene, mesaje.
3. Exprim punctul de vedere față de anumite situații prezentate în agendă.
4. Dovedesc creativitate în decorarea copertii și a paginilor din agendă.

Activitate în perechi

3. Alegeți cu colegul/colega de clasă cel mult două situații de problemă. Propuneți soluții pentru remedierea lor.

- Un coleg/colegă de clasă a luat o apreciere rea, plânge și îi este frică să plece acasă.
- Un coleg de clasă este plinuț. Colegii îl jignesc, râd de el, nu este lăsat în pace niciodată. El suferă mult.
- O colegă de clasă este foarte timidă, din această cauză nu are prieteni, este mereu retrasă și singură, se uită cu jale la colegii care se joacă și discută în timpul pauzei.
- În timpul pauzei ai observat cum colegul de bancă a dat jos un ghiveci cu flori de pe pervazul clasei. Nu s-a stricat ghiveciul, dar s-a împrăștiat țărâna.
- Ai procurat un cornuleț cu gem. L-ai rupt în jumătate să te împarți cu colega. Din neatenție a căzut gem pe caietul colegei.
- Colegul de clasă și prietenul tău s-a îmbolnăvit, a doua zi nu este la ore.

Activități în grup

4. Realizați o activitate cu genericul „Învăț să fiu COLEG BUN”. Respectați etapele propuse mai jos.

- Identificați problemele clasei în care ați putea să vă implicați pentru a le soluționa.
- Căutați modalități de implicare și soluționare.
- Stabiliți împreună cu învățătorul/colegii un plan de acțiuni și reguli concrete. Luați în considerare sentimentele și ideile celorlalți.
- Implicați-vă în realizarea planului, respectând regulile de comunicare și colaborare.
- Pe parcurs, realizați cât mai multe fotografii.
- Împărtășiți elevilor din alte clase experiența, impresiile și emoțiile trăite apelând la pagina web a instituției (dacă o are) sau pe rețele de socializare.

5. Realizați o comunicare sau mesaj oral „Eu și toți colegii mei suntem CEI MAI BUNI”. Pentru a obține un produs foarte bun, țineți cont de criteriile de succes. Prezentați colegilor produsul realizat.

- Respectăm tema/subiectul propus.
- Expunem coerent și clar fiecare gând.
- Respectăm ordinea ideilor.
- Utilizăm cuvinte și expresii potrivite.
- Modelăm vocea în mod potrivit.
- În timpul prezentării, privim colegii.

Citește poezia. Stabilește apoi, împreună cu învățătorul/învățătoarea și colegii de clasă, sarcinile pe care le veți realiza.

Când te duci seara la culcare
Și-ți pui o mână sub obraz,
Să te-ntrebi cu-ngrijorare:
Ce am făcut eu oare azi?

O zi trecută fără fapte
Care să-ți fi rămas în minte,
În viața ta, e ca o noapte
Sau ca un basm fără cuvinte.

Să-ți fie-aceste vorbe-ndemn
Al vieții tale care vine,
Să lași pe unde treci însemn
Că ai făcut și tu un bine.

Și de ești vrednic cum aș vrea,
Drept semn al timpului prezent,
Tu să ridici, prin munca ta
Și gândul tău, un monument.

„ÎNDEMN” de Demostene Botez

Activitate individuală

- Formulează un argument sau un contraargument care să valorifice importanța faptelor bune realizate la școală și în afara ei.
- Identifică 5 valori moral-spirituale pe care le consideri cele mai importante între colegi. Argumentează.

Activitate în perechi

- Determinați valorile morale de care trebuie să vă ghidați în relațiile cu toți colegii. Aranjați aceste valori în ordine alfabetică.
- Identificați trei proverbe corespunzătoare comportamentelor morale ale colegului. Explicați unul din ele.

Activitate în grup

- Creați un panou informativ pe care să scrieți câteva fapte bune, laudabile pe care intenționați să le faceți în următoarea săptămână la școală.
- Prezentați colegilor, cât mai original, planul realizat.

Mesaj argumentativ

- Alcătuiesc enunțuri care exprimă clar opinia mea.
- Expun coerent și clar fiecare gând.
- Utilizez un vocabular adecvat subiectului de discuție.

Alfabetul incluziunii

- Acceptăm colegii așa cum sunt.
- Listăm valorile morale de care ne ghidăm în relațiile cu toți colegii.
- Aranjăm în ordine alfabetică aceste valori.
- Avem o comunicare tolerantă cu colegii.

Panou informativ

- Înțelegem subiectul și prezentăm informații relevante.
- Utilizăm corect vocabularul cu referire la temă.
- Ordonăm informația logic și corect.
- Colaborăm eficient în grup.

Unitatea

2

EU ÎN FAMILIE

Familia este cadoul lui Dumnezeu pentru tine, așa cum tu ești cadoul lui Dumnezeu pentru familia ta.
(Desmond Tutu)

1. Răbdarea și înțelepciunea în familie
2. Respectul și solidaritatea în familie
3. Pacea și fericirea în familie
4. Familia – izvor de iubire și respect. Armonia în familie
5. Proiectul: „Învăț valorile în familie”
6. Știu! Pot! Aplic!

1. Citește. Discută și reflectează.

Odată, demult, a fost în țară o secetă cumplită. Soarele arsese totul pe câmp, prin grădini, prin livezi și toată munca oamenilor a fost în zadar. Grâul, fructele și legumele s-au uscat sub văpaia soarelui, iar oamenii au rămas fără mâncare.

Un om din Hârlău, cu suflet bun, a strâns copiii din sat și le-a spus:

– Copii, în acest coș e câte o pâine pentru fiecare. Luați-vă pânișoara până se va îndura bunul Dumnezeu să trimită zile mai bune.

Copiii năvăliră la coș. Fiecare voia să apuce pâinea mai mare. Apoi plecară fără să mulțumească.

Irina a luat pâinea cea mai mică rămasă în coș. Apoi, mulțumind omului, plecă.

Acasă, ea dădu pâinea mamei sale. Aceasta o frânse în două și... ce să vezi? Din ea căzură mulți bani de argint.

– Du banii înapoi, spuse mama, căci, desigur, din greșeală s-au strecurat în aluat.

Irina alergă și întinse banii binefăcătorului. Acesta o privi lung, apoi spuse:

– Ia-ți banii, fetițo! Dinadins i-am pus în pâinea cea mică, pentru a-ți răsplăti modestia și cuminența. Să fii întotdeauna harnică, blândă și nelacomă, căci într-o zi, ca pâinea aceasta, viața îți va aduce bogății.

„PÂINEA” de I. M. Râureanu

- ▶ Ce calități ale fetei, dar și ale mamei sunt scoase în evidență în text?
- ▶ Cum crezi, cumsecădenia fetei se datorează educației corecte?
- ▶ De la cine trebuie să învețe copiii? Doar de la părinți?

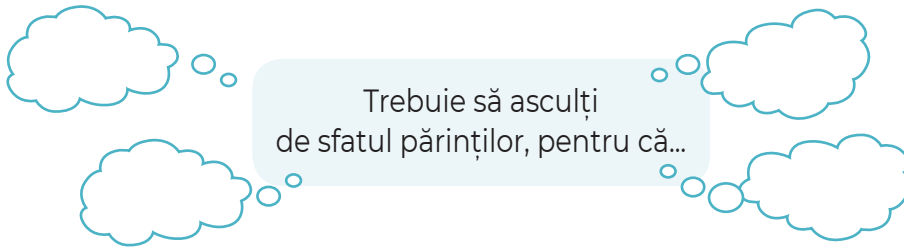
E bine să știi!

Printre valorile moral-spirituale care se învață și se manifestă în familie este **răbdarea** și **înțelepciunea**. A fi **răbdător** înseamnă să fii calm și să ai control asupra emoțiilor atunci când lucrurile nu merg așa cum ne așteptăm sau atunci când avem de-a face cu situații dificile, să așteptăm fără să ne enervăm sau să devenim supărați. **Înțelepciunea** este capacitatea de a înțelege și a judeca lucrurile, evenimentele, consecințele, precum și capacitatea de a face alegeri bune. Cei înțelepți învață din experiențe și mai puțin din greșeli.

2. În care dintre imagini copiii dau dovadă de răbdare sau înțelepciune?

3. Continuă enunțul cu cât mai multe idei.

4. Descrie cum arată și cum se comportă un copil înțelept.

5. Răspunde la întrebările de mai jos, aducând cât mai multe exemple sau argumente.

Cum se manifestă răbdarea în familie?	Care sunt beneficiile răbdării în familie?
Deciziile copiilor sau a părinților pot avea un impact asupra membrilor familiei?	Cine într-o familie trebuie să dea dovadă de înțelepciune: bunicii, părinții sau copiii?

6. Povestește colegilor unul din cazurile de mai jos. Cum le-ai depășit?

- » Ai reușit să eviți o ceartă dintre surorile sau frații tăi.
- » Părinții nu te-au lăudat pentru o faptă bine chibzuită sau pentru o decizie corectă.
- » Ai dat dovadă de răbdare cu frații sau surorile tale atunci când aceștia au făcut lucruri care te deranjau.

7. Explică îndemnul:

„Copii, numai fiind harnici și ascultători, veți deveni mândria părinților.”

8. Studiu de caz.

Maria și Mihai au venit în oșpeție la bunici. Bunica le-a pregătit dulciuri delicioase și bucate gustoase. Bunelul a amenajat un loc de joacă în curte. Dar, de cum au intrat în ogradă, copiii și-au îmbrățișat bunicii și au intrat imediat în casă, începând să se joace pe telefoane.

- »▶ *De ce au dat dovadă cei doi copii?*
- »▶ *Ce sfaturi le poți oferi?*
- »▶ *Cum reacționezi tu într-o situație similară?*

Autoevaluare și reflecție

Astăzi la lecție am înțeles că...

Plec cu gândul că...

Activitate în echipă

Faceți o listă de texte literare, de cărți, de emisiuni și filme pentru copii, în care personajele dau dovadă de înțelepciune și răbdare față de membrii familiei.

Tema celor isteți

Identifică cel puțin 3-4 consecințe asupra familiei când copiii sunt nechibzuți sau nerăbdători.

Portofoliu

Creează „Simbolul familiei tale”. Prezintă-l cât mai original colegilor!

Joc de rol

Mimați activități pe care le faceți și care conturează respectul, grija, răbdarea și bunăvoința în raport cu membrii familiei.

1. Citește. Discută și reflectează.

Tata taie lemne. Stan stă la o parte și așteaptă. Când tata se mai oprește din lucru să-și tragă sufletul, Stan adună la fuguța despicăturile.

- Doamne-ajută, gospodarilor! le urează de la gard nanu' Ghiță.
- Mulțumim, dă Doamne! răspunde tata.

Nanu' Ghiță se uită un timp cum robotește Stan și zice:

- Că dreaptă a mai fost vorba: surcica nu sare departe de trunchi.

Stan se uită la trunchi, se uită la surcele și-i dă zor înainte. Tata își netezește mustața și zâmbește.

Din stejar stejar răsare.

Din pom bun și roadă bună se face.

„SURCICA” după Aurel Scobioală

- ▶ De ce tatăl îi permite băiatului să participe la despicatul lemnelor? Crezi că l-a impus să participe?
- ▶ Ce a avut în vedere nanu' Ghiță, urmărindu-l pe Stan?
- ▶ De ce copiii trebuie să-și ajute părinții în treburile casnice?

2. Analizează imaginile. În care dintre ele copiii dau dovadă de respect sau solidaritate?

E bine să știi!

Printre valorile moral-spirituale care se învață și se manifestă în familie este **respectul** și **solidaritatea**. A fi **respectuos** înseamnă a trata membrii familiei cu bunăcuviință, considerație, arătându-le că ne pasă de sentimentele și nevoile lor. Este necesar să ne comportăm cu politețe și să ne abținem de la vorbe sau acțiuni care-i pot răni sau deranja pe părinți, bunici, frați și surori, ascultându-i și arătându-le că îi apreciem. Membrii familiei manifestă **solidaritate** fiind uniți și ajutându-se reciproc, fiind alături în momente de bucurie, dar și în cele dificile, având grijă de fiecare membru.

3. Continuă șirul modalităților de manifestare a respectului și solidarității în familie.

RESPECT

- » ascult cu atenție ceea ce spun părinții;
- » accept deciziile pe care le iau membrii familiei;
- » sunt politicoși cu frații, surorile;
- » împart lucrurile;
- » ...

SOLIDARITATE

- » ajut la pregătirea unei mese speciale;
- » împreună rezolvăm problemele;
- » ajut la treburile gospodărești;
- » susțin frații sau surorile;
- » ...

4. Selectează beneficiile respectului și solidarității între membrii familiei. Continuă șirul.

- » Creează un mediu armonios;
- » Previne conflictele;
- » Menține o atmosferă plăcută și cooperantă;
- » Promovează comunicarea eficientă;
- » Oferă sentimentul de siguranță;
- » Ne face încrezători și apreciați;
- » ...

5. Cum înțelegi enunțurile?

„Ascultă, fiule, învățătura tatălui tău și nu lepăda îndrumările mamei tale. Căci ele sunt o cunună plăcută pe capul tău și un lanț de aur la gâtul tău.”

6. Identifică trăsăturile morale și comportamentele care ne ajută să câștigăm respectul părinților și rudelor.

7. Formați două echipe: PRO și CONTRA. Dezbateți afirmația de mai jos, prezentând cel puțin trei argumente.

Și părinții trebuie să-și respecte copiii, nu doar copiii pe părinți.

Activitate în echipă

Realizați un sondaj. Aflați cum se simt colegii atunci când își ajută părinții. Fă o listă de emoții trăite în asemenea situații.

Tema celor isteți

Argumentați colegilor despre importanța respectului în familie.

Portofoliu

Realizează un colaj de desene, fotografii și imagini pentru a reda modul în care membrii familiei sunt solidari unii cu ceilalți.

Activitate practică

Folosește diverse resurse și află dacă există în alte limbi cuvintele „respect” și „solidaritate”. Află dacă aceste valori sunt specifice și altor popoare.

Autoevaluare și reflecție

Astăzi la lecție am învățat despre... Am înțeles că... Mi-aș dori...

1. Citește. Discută și reflectează.

Se stârnește vânt. Lui Stanică i se pare că nușorul se îndoaie prea tare.

- Bunele, mă tem să nu se rupă, zice el îngrijorat.
- Pune-i o proptea, zice bunelul. Cât îi mititel, are nevoie de sprijin.

Stanică alege un băț potrivit, îl înfige adânc lângă copăcel și îi leagă ușurel unul de altul.

– Acum stai fără grijă, spune bunelul. Degrabă o să i se prindă rădăcinile și niciun vânt n-o să-l mai dea jos.

Băiatul se uită la puiet, la nucul cel bătrân și se gândește ceva în mintea sa.

- Bunele, face el, dar eu de ce nu am rădăcini? Dacă se stârnește un vânt mare-mare?...

Bunelul zâmbește:

– Dacă se stârnește un vânt mare-mare, tu ai să te ții de taticu-tău și de mămica ta. De mine și de bunica. Și de toți ceilalți ai noștri.

Copacul se ține cu rădăcinile, iar omul – cu neamurile.

„COPACUL SE ȚINE CU RĂDĂCINILE...” după Aurel Scobioală

- ▶ De ce oamenii au nevoie să fie sprijiniți de membrii familiei?
- ▶ Cum crezi, ce „vânturi” pot fi într-o familie?
- ▶ Cum pot membrii familiei să depășească dificultățile?

E bine să știi!

Într-o **familie fericită**, membrii ei sunt împliniți alături de ceilalți, au relații prietenoase, se bucură de timpul petrecut împreună și se sprijină reciproc în atingerea obiectivelor și dorințelor. **Pacea** în familie înseamnă să avem un mediu liniștit, fără conflicte sau tensiuni constante, simțindu-ne în siguranță și în armonie. **Pacea și fericirea** în familie sunt rezultatul relațiilor sănătoase, a comunicării bune și a sprijinului reciproc. Aceste sentimente pot fi cultivate prin eforturile tuturor membrilor familiei.

2. Analizează imaginile. În care dintre ele copiii trăiesc într-o familie fericită?

3. Răspunde la întrebări.

- » Ce evenimente îți place să sărbătorești cu părinții?
- » De ce în familie te simți cel mai bine?
- » Cine poate substitui părinții atunci când aceștia lipsesc?
- » Când părinții au și ei nevoie de ajutor?
- » Unde mergeți în timpul liber cu părinții?

4. Completează diagrama de mai jos.

Consider că în familia mea
e pace, deoarece...

5. Completează enunțurile:

- Mi-e dragă mama / mi-e drag tatăl, pentru că...
- Mă mândresc cu tatăl meu / cu mama mea...

6. Completează cu încă 4 argumente.

Cel mai mult îmi iubesc părinții, pentru că:

- » mă învață ce e bine, ce e rău;
- » îmi arată o cale spre o viață cinstită;
- » îmi dau cele mai bune sfaturi;
- » mă ajută necondiționat;
- » ...

7. Cum se manifestă pacea și fericirea în familia ta? Completează textul lacunar.

În familie comunicăm..., ascultăm... și ne îngrijim de... Frecvent împărtășim momente de... Avem o familie fericită, de aceea deseori..., împărtășim momente..., apreciem... și ne bucurăm de... celor dragi.

8. Descrie cum se comportă membrii unei familii fericite, în care persistă pacea, în fiecare din situațiile date:

- » sunt în ospetie;
- » cineva este obosit;
- » sunt supărați;
- » merg la odihnă;
- » în zile de odihnă.

Autoevaluare și reflecție

Astăzi am învățat: să știu...; să fiu...; să pot...

Activitate în perechi

Povestește-i colegului o situație când ți-ai dat seama cât de mult te iubesc părinții.

Tema celor isteți

Explică proverbul: „Sunt vrednici de laudă copiii care ascultă de părinți.”

Portofoliu

Realizează un colaj de fotografii despre familia ta. Completează cu însușiri, valori, caracteristici. Formulează un generic sau titluri, pentru a arăta cât de fericită este familia ta.

Activitate practică

Scrive o scrisoare de mulțumire pentru părinții tăi. Indică lucrurile pentru care îi iubești.

Familia – izvor de iubire și respect. Armonia în familie

1. Citește. Discută și reflectează.

Atunci când peste sat vine ploaie cu furtună și tună, și fulgeră, iar din streșinile casei curg șiroaie, atunci Bobocel se ascunde în ungher și se gândește, că gata, de data asta nu mai scapă ei. Dar au avut noroc de un tată voinic și priceput. Casa făcută de tatăl lui era și ea voinică, pricepută. Cât n-ar fi încercat-o ploaia, ea nu se da și până la urmă se trece și furtuna. Se potolește ploaia și Bobocel adoarme fericit în culcușul lui.

Atunci când peste sat vine iarna cu frigurile celea mari, cu ger și viscol, și îngheață ferestrele, de nu se mai vede nimic, și îngheață copacii în grădini, îngheață vrăbiile sub streșină, atunci Bobocel se face ghem pe cuptor și își zice, că gata, de astă data nu mai scapă. Dar stai, că se aud pași. Intră bunelul cu o sarcină de vreascuri. Și pentru că e om bun la inimă tătuca, focul pe care-l aprinde el în sobă arde vesel, de parcă nu arde, ci spune pătăranii.

Atunci când îl prinde foamea pe drum și lui Bobocel i se pare că n-o să mai ajungă odată acasă, că n-au să-l mai ducă picioarele, atunci îi răsare de undeva din văzduh chipul mamei lui, care îl tot cheamă spre dânsa și parcă nici foamea nu-l mai chinuie.

Atunci când prinde a se însera și casa lor e numai umbre, atunci pe Bobocel începe a-l prinde tristețea. I se pare că așa s-or pierde ei prin întuneric, până nu se vor mai putea găsi unul pe altul.

Dar vine de pe undeva sora și întreabă:

– Ce stați prin întuneric?

Aprinde lumina și, pentru că-i fată frumoasă și veselă de felul ei, lumina pe care o aprinde ea e darnică, veselă și tot vine de sus, să tot stai o viață în lumina ceea.

Și, frământând toate acestea într-o seară, când s-au așezat ei cu toții la masă și așteptau să răstoarne mama mămăliguța, Bobocel a zis:

– Îi mare lucru când oamenii trăiesc așa, grămăjoară, cum trăim noi.

La care tata a zâmbit și a zis:

– D-apoi că altfel nici nu se poate.

„GRĂMĂJOARĂ” de Ion Druță

- ▶ Ce înseamnă „să trăiești grămăjoară”?
- ▶ De ce oamenii au nevoie să trăiască în familie?
- ▶ Ce s-ar întâmpla dacă oamenii nu ar forma familii?

2. Analizează imaginile. În care dintre ele membrii familiei trăiesc în armonie, iubire și respect?

E bine să știi!

Armonia în familie înseamnă un echilibru și o pace permanentă între membrii familiei și între care persistă relațiile caracterizate de dragoste, respect și bună înțelegere reciprocă. Într-o familie armonioasă, membrii se simt în siguranță, susținuți și acceptați. Aici, comunicarea este deschisă, iar conflictul este gestionat într-un mod sănătos, astfel încât să nu dăuneze relațiilor. **Armonia în familie** contribuie la bunăstarea și fericirea tuturor membrilor familiei. Iubirea și respectul fac fiecare membru iubit și valorizat. Aceste valori ajută la construirea unor relații sănătoase în familie.

3. Folosește mai multe surse și explică noțiunea de „armonie” și sintagmele „armonie în familie”, „armonie interioară”.

4. Completează enunțul cu cât mai multe variante posibile.

Pentru mine
familia este...

5. Descrie o situație când și tu ai demonstrat părinților tăi că pot avea încredere în tine.

6. Restabilește proverbele diferitor popoare. Explică-le.

Familia este acolo unde >> << ceea ce dăruim, nu din ceea ce primim.

Bucuria în familie vine din >> << dragostea nu se termină niciodată.

Familia este un zid de piatră >> << care rezistă furtunilor vieții.

7. Arată cum comunică cu cei din familie, înscenând un joc de rol pentru fiecare din următoarele situații:

>> Fratele mai mic ți-a mâzgălit cu carioca desenul pe care trebuie să-l prezinți mâine dimineața la școală.

>> Tata te roagă să te plimbi cu fratele mai mic, dar tu ai de terminat o temă importantă pentru școală.

>> Participi la un concurs, iar cei din familia ta nu au reușit să ajungă până la începutul concursului.

Activitate în perechi

Enumeră-i colegului ce calități ai moștenit de la părinții tăi.

Tema celor isteți

Explică de ce familia este numită și „leagănul copilăriei”.

Activitate în echipă

De ce într-o familie relațiile trebuie să fie armonioase? Găsiți cât mai multe argumente.

Activitate practică

Realizează un interviu cu părinții tăi. Află de la ei care este secretul bunei înțelegeri în familie.

Autoevaluare și reflecție

Astăzi am discutat... . M-a impresionat... . M-am simțit... .
Am înțeles că... . Le voi povesti (cui)... că...

PROIECTUL: „Învăț valorile în familie”

Citește poezia. Stabilește apoi, împreună cu învățătorul/învățătoarea și colegii de clasă, sarcinile pe care le veți realiza.

Cuvântul bun al mamei
nu-l lepăda, copile,
cât va mai fi pe lume
să ai urechi și zile;
– Ci-nseamnă-ți-le bine
să i le-ascuți pe toate
că nu-i pe lume nimeni
ca ea să ți le-arate.
Nici pilda bună-a tatei
n-o lepăda în viață

spre tot ce-i vrednicie
s-o ai mereu în față,
– Ci calea bună-n care
părinții te-ndrumează
cu inima întreagă
iubește-o și-o urmează.
Căci fericit e numai
acel ce-și prețuiește
părinții și credința
prin care Domnu-l crește.

„CUVÂNTUL BUN AL MAMEI” de Traian Borz

Activități individuale

1. Povestește despre familia ta, completând spațiile libere.

- ▶ Familia mea este compusă din:
- ▶ Dintre membrii familiei, mai mult comunic/discut cu..., deoarece... .
- ▶ Față de membrii familiei, manifest... .
- ▶ Îmi iubesc mult familia, pentru că... .
- ▶ Totdeauna, părinții m-au sfătuit... .
- ▶ Când mai greșesc, părinții mă disciplinează astfel:
- ▶ După ce termin orele, la școală, aștept/nu aștept, să ajung rapid acasă, deoarece în familia mea... .
- ▶ Atunci când un membru al familiei are neazuri, procedez astfel:

2. Completează *Diagrama familiei* cu cuvinte ce reprezintă valorile promovate în familia ta. Prezintă colegilor, respectând criteriile de succes.

Diagrama familiei

1. Realizez schița diagramei.
2. Completez diagrama.
3. Identific valorile specifice familiei.
4. Argumentez alegerea.

Activități în perechi

3. Reflectează împreună cu un coleg sau colegă la sensul afirmațiilor de mai jos.

- » „La sfârșitul fiecărei zile socotește nu ceea ce alții au făcut față de tine, ci ceea ce ai făcut tu pentru alții.” (*N. Iorga*)
- » „Omul cel mai fericit este acela care face pe cât mai mulți fericiți.” (*Diderot*)
- » „În căminul familiei, tinerii să respecte pe părinții lor, în afară de cămin pe toată lumea, în singurătate pe ei înșiși.” (*necunoscut*)

4. Explicați care dintre cuvintele de mai jos au legătură cu cuvântul „familie”. Completați cu încă 3-4 cuvinte.

Grijă, atenție, prejudecată, devotament, sacrificiu, așteptare, încredere, bucurie, înțelegere, afecțiune, deschidere, părinți, frați și surori, ajutor, toleranță, neglijare...

Activități în grup

5. Grupați-vă pentru a lucra în unul din atelierele propuse.

„**Atelierul poezilor**”: Creați o poezie sau un text despre copilărie sau despre părinți.

„**Atelierul arhitecților**”: Creați simboluri ce reprezintă valorile unei familii bune.

„**Atelierul muzicienilor**”: Interpretați un cântec despre familie, mamă sau tată.

„**Atelierul pictorilor**”: Realizați un peisaj sau un colaj pentru a reda frumusețea unei copilării fericite.

„**Atelierul avocaților**”: Întocmiți un cod de reguli ce trebuie respectate în familie pentru a păstra pacea, armonia, buna înțelegere ș.a.

6. Realizați un sondaj printre colegii de clasă pentru a stabili care sunt activitățile practicate în familiile lor, îi unește, îi face fericiți. Prezentați rezultatele sondajului.

7. Realizați un banner, poster sau pliant cu genericul „Familia – cetatea mea”. Pentru a obține un produs foarte bun, țineți cont de criteriile de succes. Prezentați colegilor produsul realizat.

1. Respectăm tema, subiectul.
2. Folosim cuvinte-cheie, descrieri scurte, imagini, fotografii, desene.
3. Prezentăm informații sau mesaje corecte, clare și atractive.
4. Prezentăm produsul clar, fluent și cu entuziasm.
5. Folosim un vocabular adecvat.

Citește textul. Stabilește apoi, împreună cu învățătorul/învățătoarea și colegii de clasă, sarcinile pe care le veți realiza.

„Răspunde cu chibzuință, căci graba strică treaba și vorba dulce mult aduce; apoi vorba, deși e dulce ca mierea, poate fi și amară ca fierea.

Celui ce-ți vorbește cu asprime, tu răspunde-i cu blândețe, căci omul nechibzuit, azi îți vorbește nebunește și mâine se căiește.

Când vezi pe om în mânie și în întristare, nu-i mai face și tu supărare. Nu pune paie pe foc, ci mângâie-l, de ai vreun mijloc, iar de nu, lasă-l mai bine, ca să nu-și descarce mânia pe tine.

Fugi de minciună, căci cine s-a găsit cu minciuna o dată, nu mai e crezut, de ar vorbi chiar adevărul”.

„POVEȘTEA VORBEI” de Anton Pann

Activitate individuală

- Descoperă îndemnul din text.
- Alege două dintre acestea și argumentează necesitatea respectării sau nerespectării lor.

Mesaj argumentativ

- Alcătuiesc enunțuri care exprimă clar opinia mea.
- Expun coerent și clar fiecare gând.
- Utilizez un vocabular adecvat subiectului de discuție.

Portofoliu tematic: prezentarea produsului

- Respect cerințele de prezentare.
- Prezintă clar, pe scurt, argumentând în mod convingător.
- Formulez concluzii.
- Utilizez limbajul adecvat/specific.

Activități în perechi

- Ordonează, la discreția ta, produsele realizate pe parcursul semestrului, din rubrica „Portofoliu”.
- Prezintă unui coleg unul dintre aceste produse.
- Ascultă prezentarea colegului. Apreciază-l. Încurajează-l.

Activități în grup

- Creați **Agenda familiei fericite**. Completați agenda cu îndemnuri, valori promovate în familie, povești, lucruri și fapte bune învățate și promovate într-o familie fericită.
- Plasați fotografii, imagini sau alte dovezi, idei, recomandări, desene, mesaje.
- Prezentați agenda colegilor.

Agenda familiei fericite

- Întocmim agenda.
- Adăugăm în agendă fotografii, imagini, exemple, descrieri, idei, recomandări, desene, mesaje.
- Decorăm agenda corespunzător.
- Exprimăm puncte de vedere față de anumite situații prezentate în agendă.

Unitatea

3

EU ÎN COMUNITATE

1. Calitățile unui om adevărat
2. Solidaritatea și coeziunea în comunitate
3. Dragostea pentru Patrie – motivație pentru participare
4. Valorile culturale ale neamului – tezaur național
5. Funcțiile bisericii
6. Sunt cumpătat și solidar cu membrii comunității mele
7. Proiect de grup: „Alegem să fim buni!”
8. Știu! Pot! Aplic!

*Dă dovadă
de grijă și bunăvoință,
respect și solidaritate!
Fii cooperant și implică-te
în viața comunității,
în acte de milostenie!
Astfel devii mai bun.*

1. Citește. Discută și reflectează.

Fapte bune să aduni,
Ar fi bine, chiar de Luni.
Cu amici, surori și frați,
Poți să le aduni și Marți.

Oricine te-ar lăuda,
Binele de-ai aduna
Vinerea și Sâmbăta,
Iar apoi – Duminica?!

Ce să tot umblăm în cercuri?
Bine-i să le-aduni și Miercuri.
Este clar că, mai apoi,
Le aduni în zi de Joi.

Fapte bune, de se-adună,
Fac și Săptămâna bună!

„FAPTE BUNE SĂ ADUNI” de Ianoș Țurcanu

- ▶ În ce zi a săptămânii trebuie să faci fapte bune? De ce?
- ▶ De ce trebuie „adunate” faptele bune? Ce înseamnă „a aduna fapte”?
- ▶ Trebuie să te lauzi sau să înscrii undeva toate faptele bune?
- ▶ Cum este omul matur care în copilărie a săvârșit fapte bune?
- ▶ Faptele bune pot servi drept „amenzi” pentru „a plăti” faptele necugetate? Explică.

E bine să știi!

Bunătatea, empatia, optimismul, curajul, curiozitatea, cumpătarea, dărnicia, sinceritatea, respectul, generozitatea ș.a. reprezintă **calități** – trăsături pozitive specifice unei persoane. **Defectele și viciile** sunt trăsături negative specifice persoanelor și pot fi prezente în lipsa anumitor calități.

Un **om adevărat** își arată calitățile bune în fiecare zi și încearcă să facă lumea din jurul său mai bună, își respectă prietenii și familia, își ajută semenii atunci când au nevoie, este cinstit și corect, iar atunci când face greșeli, încearcă să învețe din ele, își asumă responsabilitatea pentru acțiunile proprii.

2. Analizează imaginile. Care dintre copii tinde să fie om adevărat?

3. Stabilește care dintre cuvintele propuse reprezintă calități și care – defecte.

Punctualitate,	onestitate,	generozitate,
brutalitate,	alintare,	curaj,
amabilitate,	inteligentă,	prietenie,
bunăvoință,	egoism,	minciună,
lenevie,	devotament,	seriozitate,
impulsivitate,	cumsecădenie,	modestie,
corectitudine,	lăcomie,	optimism,
invidie,	respect,	disciplină,
cinste,	cumpătare,	lingușire,
iubire,	năstrușnicie,	lăudăroșenie,
obraznicie,	răzbunare,	sânguință,
iertare,	supărare,	dezorganizare,
răutate,	colaborare,	indiferență.

4. Cum crezi, sunt oare oameni care au doar calități, fără vicii? Te-ai gândit care taler din balanța ta ar fi mai greu? Argumentează.

5. „Cercul calităților”.

- Desenează un cerc.
- În interiorul lui, notează calitățile pe care consideri că le ai și vrei să le dezvolti în continuare.
- În exteriorul lui, scrie ce ai dori să îmbunătățești în comportamentul tău (exemplu: „să fiu mai silitor”).
- Găsește asemănări și deosebiri cu ale colegilor.

6. Explică proverbul:

„Politețea este cheia de aur care deschide toate ușile...”

7. Citește situațiile. Care dintre elevi merită să fie apreciați și lăudați? Tu cum ai fi procedat în asemenea cazuri? Argumentează.

- Ionuț este darnic și împarte tot ce are cu prietenii săi.
- Ana a căzut jos. Colegii râdeau și doar Ionuț a ajutat-o să se ridice.
- Marieta își ajută colegii la matematică. Le explică la pauze cum se rezolvă ecuația.
- Mihai vine primul la școală pentru a da scaunele colegilor jos de pe mese și a le aranja frumos.

Activitate în perechi

Răspundeți, formulând trei argumente:
De ce societatea are nevoie de copii educați?

Portofoliu

Desenează pe o foaie un zid cu multe cărămizi. Scrie pe fiecare cărămidă calități ce caracterizează un **OM ADEVĂRAT** (vezi ex. 3).

Activitate practică

Realizează un interviu cu părinții tăi. Află de la ei ce calități trebuie să posedă un **OM ADEVĂRAT**.

Activitate în echipă

Elaborați o scrisoare către toți copiii lumii, pentru a-i chema să fie politicoși cu oamenii din comunitate, argumentându-le necesitatea de a fi politicoși.

Autoevaluare și reflecție

Am învățat... Am înțeles... Voi face... M-am simțit...

1. Citește. Discută și reflectează.

Doi frați care trăiau la două ferme ce se învecinau au ajuns să se certe. Era prima lor ceartă în 40 de ani, timp în care au trăit unul lângă altul, își împrumutau uneltele și mașinile, și se ajutau reciproc. Totul a început de la o mică neînțelegere și s-a transformat într-un conflict cu un schimb de vorbe urâte și pline de venin. Au urmat săptămâni de tăcere...

Într-o dimineață la ușa fratelui mai mare a bătut cineva. Acesta a deschis și a văzut un bărbat care avea o cutie de scule în mână.

– Caut ceva de lucru, aș putea să Vă ajut..., a început bărbatul.

– Da! Tocmai la timp ai venit! a exclamat fratele mai mare. Vezi ferma de peste râu a vecinului meu? De fapt este fratele meu mai mic. Ne-am certat, iar săptămâna trecută a luat buldozerul și peste noapte a apărut între noi un șanț mare ce se transformă în pârau. Ei bine... Vezi grămada ceea de lemne din hambar? Construiește-mi un gard înalt așa încât să nu ne mai putem vedea niciodată.

– Cred că înțeleg situația, a zis omul. Arată-mi unde sunt cuiele și de unde să încep să sap. Voi face o mândrețe de gard...!

Fratele mai mare avea treburi în oraș, așa că l-a ajutat pe tâmplar să își aranjeze materialele și a plecat.

Tâmplarul a muncit toată ziua, a măsurat, a tăiat și a bătut cuie. La apus, când fermierul s-a întors acasă, tâmplarul numai își terminase treaba.

Când fermierul s-a uitat la ce a ieșit, a încremenit. Nu exista niciun gard! Era o mândrețe de pod care lega cele două maluri ale pâraului. Îl zări deodată și pe fratele mai mic care urca grăbit pe pod: „Nu îmi vine să cred că ai făcut un asemenea pod după toate lucrurile pe care le-am făcut și le-am spus.” Șovăind un pic, fratele mai mare a spus: „Îmi pare rău pentru că ne-am certat. Te rog să mă ierți!”

Cei doi frați s-au întâlnit la mijlocul podului și s-au îmbrățișat.

„*PODUL PRIETENIEI*”, poveste cu tâlc

► Cum crezi, de ce tâmplarul a construit un pod în loc de gard?

► Ce calitate posedă tâmplarul? Argumentează.

► Explică aforismul lui Isaac Newton: „Oamenii construiesc prea multe ziduri, dar nu destule poduri.”

E bine să știi!

Omul nu poate trăi singur, izolat, ci doar împreună cu ceilalți. Așa se formează comunitățile, în care este important să trăim în buna înțelegere cu ceilalți și să ne respectăm, să ne ajutăm unul pe altul. **Solidaritatea** și **coeziunea** în comunitate presupune că oamenii lucrează împreună și se sprijină reciproc pentru a crea un mediu armonios și pentru a rezolva problemele. **A fi solidar** înseamnă a fi alături de prieteni, colegi sau vecini atunci când au nevoie de ajutor. **Coeziunea** reprezintă legătura puternică pe care o avem în comunitate, unde fiecare persoană contează și contribuie la starea de bine din comunitate.

2. Privește imaginile și identifică în care situații copiii dau dovadă de solidaritate și coeziune. Ai fost și tu în una din asemenea situații? Cum te-ai simțit?

3. Prezintă situații în care poți manifesta respect și solidaritate față de:

- a) prieteni; b) vecini; c) oameni necunoscuți.

4. Formulează argumente **PRO** și **CONTRA** cu referire la afirmația: „*Oriunde sunt, fac doar ce îmi place.*”

5. Studiu de caz.

Stabiliți cum i-ați putea ajuta pe oamenii din localitatea vecină care au fost inundați de o ploaie torențială. Cum i-ați convinge și pe alții să se implice?

6. Întocmește o listă cu trăsături morale și capacități pe care și le dezvoltă copiii atunci când ajută copiii, maturii sau vârstnicii din vecinătate sau din comunitate.

- ▶ Cum crezi, în așa fel poți contribui la crearea unei comunități unite?

7. „Mâini unite pentru solidaritate”.

Desenați conturul mâinilor pe hârtie și scrieți pe fiecare mână modul în care puteți fi solidari și puteți sprijini comunitatea. Aranjați „mâinile” pe un poster cât mai original.

Activitate în echipă

Creați un mesaj pentru semenii voștri cu îndemnul de a fi respectuoși cu cei din jur și săritori la nevoie.

Tema celor isteți

Formulează două argumente despre necesitatea de a avea o comunitate cu oameni solidari și uniți.

Portofoliu

Creează un simbol care să reprezinte **SOLIDARITATEA** și **COEZIUNEA**. Prezintă-l cât mai original colegilor!

Joc de rol

Formați echipe și simulați situații în care puteți arăta solidaritate și sprijin reciproc în stradă, la magazin, în transport public sau într-un centru sportiv.

Autoevaluare și reflecție

Într-o comunitate trebuie să fie... Am apreciat...
Voi ajuta... Mă simt...

Dragostea pentru Patrie – motivație pentru participare

1. Citește. Discută și reflectează.

Odată, un negustor prinse în pădure o privighetoare, o aduse acasă și îi făcu o colivie de aur. Negustorul avea o grădină impresionantă, cu flori frumoase, de-ți furau ochii. În mijlocul grădinii avea un havuz, spre care ducea o scară de marmură cu multe trepte. El puse colivia lângă havuz și venea zilnic să admire privighetoarea, care însă era tristă, se tot uita la cer și cânta jalnic. Atunci negustorul găsi un om care știa limba păsărilor și îl rugă să vadă ce are privighetoarea, de ce suferă atât de mult. Omul îi ascultă cântecul și îi zise:

– Patria mea și cuibul meu, fără voi ce mă fac eu? Așa cântă pasărea, stăpâne!

Zilele treceau, iar privighetoarea cânta tot mai trist și mai trist. Negustorului i se făcu milă de ea și îi dădu drumul. Apoi, împreună cu omul ce înțelegea limba păsărilor, urcă pe cal și porni în urma păsării. Privighetoarea zbură peste râuri, munți și văi și, într-un sfârșit, ajunse la cuibul său. Acesta era gol. Se așeză pe o ramură și începu să cânte: „Patria mea! Ești cea mai frumoasă și mai dulce dintre toate!”

„Vai, ce pasăre ciudată! I-am oferit un trai cu de toate. Mânca și bea din vase de argint, dar tot tristă era. Și aici, de cum își văzu cuibul, umplu văzduhul de cântec!”, se minună negustorul.

– De ce te miri, stăpâne? Fiecare are o patrie, care îi este cea mai scumpă, îi răspunse omul.

„CÂNTECUL PRIVIGHETORII”, poveste populară

- ▶ De ce privighetoarea era tristă în colivia de aur?
- ▶ Ce a cântat pasărea când a revenit la cuibul său? Cum crezi de ce?
- ▶ Crezi că fiecare pasăre are patrie?
- ▶ Explică proverbul: „Omul fără patrie e ca și o pasăre fără aripi!”

2. Privește imaginile și identifică în care situații copiii își iubesc și respectă țara.

E bine să știi!

În lume există multe țări, dar patria este una. **Patria** este locul de care ești legat emoțional și în care sunt rădăcinile poporului tău. **Dragostea de patrie** poate fi manifestată prin diverse moduri, cum ar fi respectarea legilor și valorilor naționale, participarea la evenimente și tradiții culturale, implicarea civică sau exprimarea recunoștinței.

3. Explică, cum înțelegi cuvântul „Patrie”? Ce este patria pentru tine?

4. Completează enunțurile.

- » Îmi iubesc țara în care trăiesc, deoarece
- » Mi-e scumpă casa în care m-am născut, pentru că
- » Respect limba pe care o vorbesc,

5. Spune părerea, e bine acolo unde e patria sau patria e acolo unde ți-e bine?

6. Restabilește proverbele de mai jos.

Omul fără patrie e ca »	« e ca puiul fără mamă.
Aparții Patriei tale la fel »	« sfințește locul.
Patria vrea să fie servită »	« cum aparții mamei tale.
Omul fără Patrie e ca »	« privighetoarea fără cântec.
Omul »	« și nu stăpânită.

7. Alege acțiunile copiilor prin care aceștia își manifestă dragostea față de patrie. Continuă șirul cu alte idei.

- a) Voluntariat la curățenia parcului;
- b) Participarea la festivaluri locale;
- c) Vizitarea muzeelor istorice;
- d) Studierea evenimentelor importante ale istoriei țării;
- e) Protejarea mediului înconjurător;
- f) Plantarea de copaci;
- g) Colectarea separată a deșeurilor;
- h) Respectarea doar a obiceiurilor și a tradițiilor poporului, nu și a celor specifice altor popoare ce conviețuiesc;
- i) Învățarea și ascultarea cu respect a imnului național;
- j) Cunoașterea personalităților țării;
- k) Promovarea valorilor fundamentale ale respectului, toleranței și egalității în comunitate.

8. Studiu de caz. *Ce părere ai tu? Ce i-ai fi spus tu lui Sebastian?*

Sebastian la o lecție a spus că nu își iubește patria pentru că nu este bogată. O colegă l-a contrazis și i-a reproșat: „Oare pentru ce iubești mama, pentru că ea a luat locul întâi la un concurs de frumusețe, că este renumită în toată țara sau pentru că e a ta?”

Activitate în echipă

Creați postere pentru sensibilizarea tuturor elevilor și părinților cu genericul „Sunt patriot, ajut cu ce pot!”.

Tema celor isteți

Explică două dintre proverbele obținute la exercițiul 6.

Activitate în perechi

Elaborați o listă cu cele mai frumoase locuri din Republica Moldova.

Activitate practică

Organizați și promovați mișcarea „Dragostea de țară prin fapte”, în care să faceți curat în curtea școlii, să sădiți copaci.

Autoevaluare și reflecție

Astăzi am aflat... .
Voi realiza... .

M-am simțit... .
Declar lumii întregi... .

1. Citește. Discută și reflectează.

IA

– Cu ozoare, ca și glia,
Preafrumoasă este ia,
Preacurată-i cum e roua
Și se-mbracă-n ea Moldova
Când ne trece prag de zare
Câte-o mare sărbătoare...
– Ia o îmbrac și eu
Când avem un matineu!

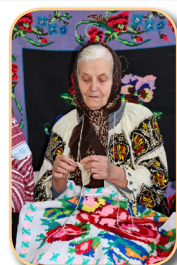
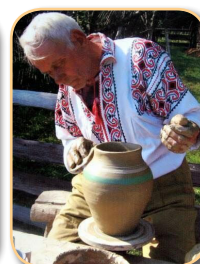
CĂMAȘA NAȚIONALĂ

Eu cu ia-s ca o soră –
Și la cântec, și la horă,
Împreună ne vedeți:
Fete-n ii, eu – pe băieți!
Mă distrez cu ia, zău,
Tot aici, la matineu,
Căci e zi de sărbătoare,
Cu concert și voie mare!

Poezii de Ion ANTON

- ▶ De ce copiii poartă ie sau cămașă națională?
- ▶ Care sunt ocaziile când poți purta haine naționale?

2. Analizează imaginile. Ce au comun aceste imagini? Ce tradiții și obiceiuri sunt ilustrate în unele imagini?

E bine să știi!

Tezaurul Național reprezintă o colecție valoroasă de obiecte și lucrări artistice care au o importanță deosebită pentru fiecare țară, pentru istoria, cultura și identitatea unei țări. Acest tezaur include lucruri precum documente istorice, obiecte vechi, tablouri, și alte comori care reflectă bogăția și diversitatea patrimoniului unei națiuni. Fiecare neam are propria sa cultură, un șir special de lucruri pe care oamenii le fac, le creează și le împărtășesc împreună, și care ne spune despre cum oamenii trăiesc. În fiecare dans tradițional, în fiecare cântec și în fiecare obiect vechi, găsim o parte din tezaurul nostru cultural – un amestec de istorie, emoție și înțelepciune.

3. Realizează o listă cu personalitățile de vază ale neamului nostru din diferite domenii (muzică, dans, arte plastice, teatru, literatură, cinematografie, meșteșugărit), care și-au adus aportul la promovarea culturii naționale.

4. Alege și exemplifică aspectele și lucrurile care fac parte din cultura țării noastre:

- tradiții și obiceiuri;
- limba poporului;
- mâncarea specifică;
- arta (picturi, sculpturi, muzică și dansuri);
- îmbrăcăminte tradițională;
- povești, povestiri și mituri;
- valori și credințe;
- sărbători și festivaluri, evenimente importante;
- arhitectura și locuri importante (cetăți, castele sau clădiri istorice).

5. Meditează și argumentează.

De ce este important să valorificăm tradițiile și obiceiurile neamului nostru?

6. Găsește două argumente pentru afirmația lui Mihai Eminescu.

„Oricare cetățean bun are datoria de a se ocupa de viitorul patriei sale.”

7. Moldova a fost numită „țară mică cu inimă mare” pentru faptul că suntem un popor ospitalier. Creează un spot publicitar care să transmită această idee.

8. Întocmește o carte de vizită a localității natale, care să conțină:

- » denumirea localității;
- » o fotografie a vreunui loc sau edificiu reprezentativ;
- » câteva date semnificative din viața localității;
- » descrierea așezării geografice;
- » un slogan sau o deviză a locuitorilor.

Activitate în echipă

Prezentați cele mai importante sărbători naționale și tradițiile legate de ele. Relatați cum sunt sărbătorite în localitatea voastră.

Tema celor isteți

Describe în trei propoziții ce se poate întâmpla cu un popor care nu-și respectă tradițiile și obiceiurile neamului.

Activitate în perechi

Prezentați două dintre bucatele tradiționale ale poporului nostru.

Activitate practică

Realizați un poster cu cinci locuri de vizitat din Republica Moldova în care se valorifică tradițiile și obiceiurile neamului nostru.

Autoevaluare și reflecție

Astăzi la lecție am înțeles că... Plec cu gândul că...

1. Citește. Discută și reflectează.

Imaginați-vă că suntem în mijlocul unei localități frumoase și agitate. Acolo, la colțul străzii, stă o clădire specială, plină de culoare și istorie. Acest loc este cunoscut sub numele de biserică.

Biserica este un fel de Casa Mare, unde oamenii din comunitate se adună pentru a împărtăși bucuriile și tristețile vieții lor. Este un loc în care prieteni vechi se întâlnesc și unde poți face prieteni noi. Acest lăcaș al luminii se aseamănă cu un imens cort deschis, care adăpostește oameni de toate vârstele și din toate colțurile orașului sau satului. Aceștia se ajută reciproc, împart bucuriile și își oferă umărul atunci când cineva are nevoie de sprijin.

După ce au plecat părinții peste hotare, Ilieș tot mai des vine la biserică, mai ales duminicile. Aici el cântă în corul bisericesc și participă la clubul de lectură. Împreună cu ceilalți copii și părintele Serafim au creat muzeul satului și au plantat copaci. Sătenii sunt recunoscători și participă cu drag la toate acțiunile de caritate pentru a ajuta pe cei care au nevoie.

În biserica din sat fiecare își găsește refugiu! De asta oamenii numesc biserica – lăcașul duminicii, doar anume duminica toți ai casei sunt acasă, e liniște și cald pe suflet!

Autor necunoscut

- ▶ Cum crezi, de ce oamenii au numit biserica „lăcașul duminicii”?
- ▶ De ce Ilieș a început să frecventeze biserica din sat?
- ▶ Ai vizitat biserica din localitatea ta? Relatează despre asta colegilor.

E bine să știi!

Biserica are mai multe **funcții în comunitate**, inclusiv de a contribui la **viața culturală, socială și caritabilă** a comunității. Biserica are un rol important în păstrarea și transmiterea valorilor culturale și tradițiilor. Ea contribuie la întărirea legăturilor dintre oameni. Oamenii se întâlnesc în cadrul bisericii pentru a împărtăși credința lor și pentru a forma legături de prietenie. Biserica are și responsabilitatea de a ajuta cei nevoiași și a se implica în acțiuni de caritate, contribuind la îmbunătățirea calității vieții în comunitate.

2. Explică gândul:

„Biserica nu este un muzeu cu sfinți, ci mai curând un spital în care se tratează cei cu sufletul îmbolnăvit de răutate și neazuri.”

3. Continuă cu îndemnuri potrivite pentru micii creștini:

- » Să faci fapte bune!
- » Să alegi întotdeauna calea binelui!
- » Să te rogi lui Dumnezeu pentru sănătatea celor dragi!
- » ...

4. Stabilește cărei funcții îi corespunde fiecare dintre activitățile de mai jos. Propune și alte activități.

Funcția culturală

Caritate

Coeziune socială

- » adună oamenii pentru a sărbători evenimente religioase, inclusiv cununii, botezuri;
- » susține familiile nevoiașe;
- » organizează evenimente comunitare;
- » organizează liturghii;
- » transmite valori culturale și spirituale;
- » distribuie alimente și haine celor nevoiași;
- » organizează acțiuni caritabile;
- » oferă sprijin emoțional și spiritual pentru cei care trec prin momente dificile.

5. Examinează anunțurile de mai jos.

- » Ce activități organizează biserica în localitate?
- » Care este impactul acestor acțiuni asupra copiilor?
- » Cum crezi, care este câștigul bisericii în cadrul acestor activități?

Proiectul „Uniți prin Fapte Bune”
Proiect organizat de Biserica „Năsterea Maicii Domnului” din s. Hîrtoap, r. Florești în parteneriat cu Asociația „Doamna Maria Brîncoveanu” or. Făgăraș, Jud. Brașov, România.
Activități organizate 1-30 decembrie 2023

- ✓ **Expoziție de desene cu tematica: „Sărbătorile de iarnă”**
- ✓ **Concurs de poezie (creație proprie)**
- ✓ **Ghete noi de Sfântul Nicolae**
Pășesc Peste Prut
- ✓ **Conferința „Rolul tinerilor în activitatea educativă și social-filantropică a Bisericii”**
- ✓ **Lansare de carte „De mână cu trecutul” autoare Elena Bulgac-Rotaru**

Parteneri: [Logos of various organizations]

Surprize și bucurii pentru 200 de copii

BURSA BISERICII

Biserica „Năsterea Maicii Domnului” din s. Hîrtoap, r. Florești în parteneriat cu A.O. CCS „St. Voievod Ștefan cel Mare” oferă 18 burse pentru elevii de gimnaziu și liceu din instituțiile de învățământ din raionul Florești.

3 Burse – 1000 lei
5 Burse – 500 lei
10 Burse – 300 lei

Condiții de obținere a unei burse:

1. Familie cu venituri modeste.
2. Reușită la învățătură.
3. Comportament exemplar.

Dosarul va cuprinde:
Caracteristica din partea instituției de învățământ, tabelul cu note și scrisoarea de intenție din partea solicitentului. Doritorii pot depune dosarele până la 10 decembrie 2023, la adresa electronică: sergiu.boldireșcu@mail.ru
Date de contact: 069317395

ÎNCURAJĂM, SPRIJINIM, INVESTIM!
Proiect realizat cu susținerea și aportul oamenilor cu suflet și inimă mare!

Activitate în echipă

Documentați-vă despre istoricul apariției bisericii, despre Hramul și preotul paroh al bisericii din localitate.

Tema celor isteți

Explică cum biserica oferă sprijin emoțional și spiritual celor care trec prin momente dificile.

Activitate în perechi

Reflecți activitățile pe care le organizează biserica în localitatea ta.

Activitate practică

Vizitați biserica din localitate. Împărtășiți impresiile și emoțiile trăite în cadrul vizitei.

Autoevaluare și reflecție

Am aflat... .

M-a impresionat... .

I-aș sfătui și pe alții să... .

În continuare,

Sunt cumpătat și solidar cu membrii comunității mele

1. Citește. Discută și reflectează.

Îndreptându-se spre casă, un țăran a găsit la marginea drumului, pe câmp, un sac plin cu porumb. Uitându-se el primprejur, s-a hotărât să-l ia acasă, fiindcă i-ar fi prins bine și oricum nu-l vedea nimeni. S-a mai uitat o dată înainte, înapoi, în dreapta și în stânga și s-a aplecat să ia sacul.

Dar deodată, s-a oprit, amintindu-și că nu s-a uitat într-o singură direcție – în sus. Privind cerul, lăsă acolo sacul și zâmbind își continuă drumul spre casă, spunându-și:

– Mulțumesc, Doamne, că mi-ai dat gândul cel bun. E adevărat că aș avea mare nevoie de un sac cu porumb, dar mai mult am nevoie de un cuget curat și liniștit. Cu siguranță că vreun vecin din sat nu a putut duce prea mult deodată și se va întoarce după sac.

Dacă l-aș fi luat, nu m-ar fi văzut niciun om, dar m-ai fi văzut tu, Doamne.

„GÂNDUL CEL BUN”, poveste populară

- ▶ Ce părere ai despre acest țăran?
- ▶ Ai întâlnit vreo situație similară? Cum ai procedat?
- ▶ Ce emoții ai trăit atunci?
- ▶ Ce emoții trăiește cel ce pierde ceva? Cum îl putem ajuta?

2. Tălmăcește citatul lui Pitagora.

„Grăbește-te să faci binele în dimineața aceasta, iar nu mâine seară, căci viața este scurtă și timpul zboară.”

- ▶ Amintește-ți cui i-ai făcut un bine săptămâna aceasta? Ce ai simțit?
- ▶ Iar tu ai fost ajutat de cineva? Ce emoții ai trăit atunci?

E bine să știi!

Onestitatea, respectul, empatia, generozitatea, responsabilitatea, recunoașterea și aprecierea, ajutorul reciproc contribuie la crearea unei lumi mai bune! A fi **cumpătat** înseamnă să fii moderat și echilibrat în alegerile tale, să nu exagerezi sau să faci lucruri în exces. Este important să ai autocontrol și să fii conștient de nevoile tale și ale celor din jur. **Solidaritatea** înseamnă să fii alături de cei din jur și să îi ajuți atunci când au nevoie. Este important să fim uniți și să ne sprijinim reciproc cu persoanele cunoscute, dar și mai puțin cunoscute din comunitatea noastră. Dacă vezi pe cineva în dificultate, fiind solidar, îl ajuți sau să îi oferi sprijin, arătând că îți pasă de bunăstarea celor din jur.

3. Povestește situații concrete în care ai fost cumpătat și solidar cu ceilalți membri ai comunității.

4. Creează întrebări pentru colegi. Răspunde la întrebările colegilor.

5. Alcătuieste un text, format din cel puțin cinci enunțuri, despre modul în care îți exprimi grija pentru tot ce te înconjoară. Utilizează cuvintele din casete.

6. Expuneți părerea. Ce s-ar întâmpla dacă oamenii...?

- ... nu ar fi cumpătați?
- ... nu și-ar stăpâni emoțiile negative?
- ... nu s-ar ajuta la nevoie?

7. Citește studiile de caz. Propune soluții.

- Mama prietenului tău vine obosită de la serviciu și duce pungi pline și grele. Tu intenționezi să te întâlnești cu colegii în parc. Cum procedezi?
- Pisica a fost prinsă de o buturugă și nu poate ieși de acolo. Îți dorești mult să o ajuți, dar nu poți ridica buturuga. Cum procedezi?
- Un copil din vecinătate de câteva săptămâni mai poartă sandale, chiar dacă afară este foarte frig. Cum procedezi?

8. Realizează un sondaj.

Întrebă colegii cum se simt atunci când cineva are grijă de ei sau atunci când sunt ajutați. Fă o listă de emoții trăite în asemenea situații.

Autoevaluare și reflecție

Am înțeles... .

M-am simțit... .

Voi relata părinților... .

De azi voi face... .

Activitate în echipă

Realizați un poster cu 10 reguli de comportament în comunitate. Prezentați colegilor posterul și analizați ce reguli comune ați indicat.

Tema celor isteți

Cum poate un copil să facă lumea mai bună?

Activitate în perechi

Dramatizați un dialog în care să ceri ajutor colegului sau colegii. Amintiți-vă de regulile de comunicare și utilizați cuvintele de politețe.

Activitate practică

Realizează un interviu cu părinții tăi. Află de la ei ce înseamnă să fii cumpătat și solidar cu membrii comunității.

Citiți textul. Formați grupuri, apoi stabiliți împreună cu învățătorul/învățătoarea și colegii din grup, sarcinile pe care le veți realiza.

Cu mult timp în urmă, într-un sătuc, se găsea un loc cunoscut drept „Casa celor 1000 de oglinzi”. Un cățeluș mititel, vesel din fire, aflând de acest loc, s-a hotărât să-l viziteze. Când a ajuns, sărea fericit pe scări și a intrat în casă. S-a uitat pe hol cu urechiușele ridicate și dând din coadă.

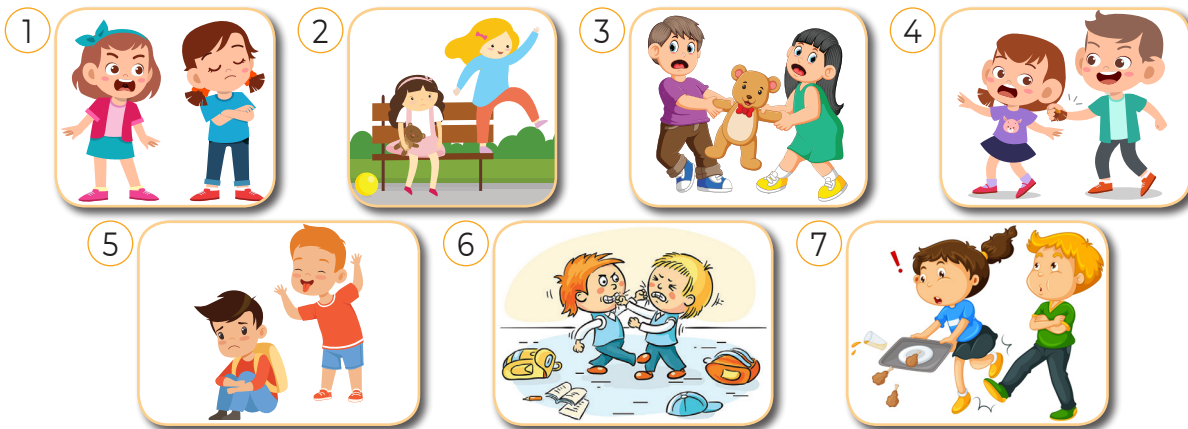
Spre marea sa surpriză, s-a trezit privind la alți 1000 de cățeluși fericiți, care dădeau din coadă ca și el. A zâmbit și a primit înapoi 1000 de zâmbete, la fel de calde și prietenoase. Când a plecat s-a gândit: „E un loc minunat. Mă voi întoarce să-l mai vizitez!”

În același sat, alt câine, care nu era la fel de fericit ca primul, s-a hotărât și el să viziteze casa. A urcat cu greu scările, cu coada între picioare și capul lăsat. Când a văzut o 1000 de câini neprietenoși uitându-se la el, s-a speriat și s-a zbârlit pe spate, mârâind. Când ceilalți 1000 de câini au început și ei să mârâie, a fugit speriat. Odată ieșit afară, s-a gândit: „E un loc îngrozitor, nu mă mai întorc acolo niciodată!”

Morala: În viață toate chipurile sunt oglinzi. Tu ce fel de reflecție vezi pe chipurile celor pe care-i întâlnești?

„Casa celor 1000 de oglinzi”, folclor japonez

1. Examinați imaginile. Propuneți soluții de rezolvare la fiecare caz.

2. Restabiliți proverbele și aforismele. Explicați-le.

Omul se întâlnește după port, dar >> << și fața, și portul, și sufletul, și gândurile.
 La om totul trebuie să fie frumos: >> << se petrece după minte.
 La chip frumos, >> << la inimă găunos.

3. Jocul „Maratonul Faptelor Bune”

Scrieți pe o fâșie o faptă bună pe care ai îndeplinit-o (ai oferit ajutor cuiva, ai făcut să zâmbească pe cineva, ai îngrijit un animaluț, ai ajutat un coleg, ai ajutat părinții sau buneii etc.). Plasăți toate bilețelele într-un bol. După ce le amestecați bine, extrageți câte unul și citiți, discutați și oferiți aprecieri. Ce faptă v-a impresionat cel mai mult? De ce?

4. Realizați împreună o revistă „ALEGEM SĂ FIM BUNI!”

Repartizați-vă în 6 echipe. Fiecare echipă își va alege pagina pe care dorește să o realizeze. Țineți cont de sugestiile pentru fiecare pagină din revistă.

Pagina 1: Bunătatea și politețea.

- » Ce legătură are bunătatea și politețea?
- » Ce reguli de politețe e necesar să le aplicăm zilnic?
- » Listați regulile de politețe care ne ajută să facem lumea mai bună.
- » Combinați cu fotografiile sau desenele la temă.

Pagina 2: Fii bun cu familia ta!

- » Cum ajutam părinții?
- » Cum îi putem face pe părinți să zâmbească? Ce surpriză poți face părinților?
- » Elaborati simbolul unei familii fericite.

Pagina 3: Să fii bun înseamnă să fii empatic!

- » Ce înseamnă să fii empatic?
- » Ce are comun empatia cu talentul de a asculta pe cineva?
- » Care sunt secretele unui bun ascultător?

Pagina 4: Bunătatea și grija față de animale.

- » Ce știi despre animalele de companie? Cum avem grijă de ele?
- » Cum manifestăm bunătate față de animale?

Pagina 5: Bunătatea înseamnă să ajuți.

- » Fii alături de cineva care se simte singur.
- » Comunică cu cineva care este trist.
- » Ajută la acțiunile de caritate.
- » Ce alte activități puteți realiza?

Pagina 6: Bunătatea înseamnă recunoștință!

- » Scrieți o scrisoare, mesaj de recunoștință pentru cei care contribuie la asigurarea unei vieți de calitate!

5. Declarați în școala voastră ZIUA BUNĂȚĂȚII!

- » Uniți paginile într-o revistă și prezentați-o colegilor din alte clase, învățătorilor și părinților.
- » Realizați activități pentru a încuraja oamenii să fie buni unii cu alții.
- » Oferiți „acadeaua recunoștinței” cu un mesaj de grațitudine oricui doriți, aduceți zâmbetele pe fețele celor din jur.

Fiți buni unii cu alții și lumea va deveni mai fericită!

Citește textul. Stabilește apoi, împreună cu învățătorul/învățătoarea și colegii de clasă, sarcinile pe care le veți realiza.

Un om, aflând că există undeva un om înțelept, veni să-i ceară sfaturi.

– Înțeleptule, rogu-te, spune-mi mie ce lucruri trebuie să ții minte și ce lucruri trebuie să uiți în viață.

După o clipă de gânduri, înțeleptul îi spuse:

– Dacă faci un bine cuiva, trebuie să uiți îndată acest lucru. Dacă cineva îți face ție un bine, să nu uiți de asta toată viața.

„CE TREBUIE SĂ UIȚI ȘI CE NU”, poveste populară

Activitate individuală

- Numește comportamentele și trăsăturile morale specifice înțeleptului și omului.*
- Argumentează, apoi exemplifică spusele înțeleptului.*
- Răspunde la întrebările de mai jos:*
 - Ai făcut și tu vreun bine? De câte ori îți amintești de asta?*
 - Care au fost urmările acestor binefaceri?*
 - Ce concluzie ai făcut?*

Mesaj argumentativ

- Alcătuiesc enunțuri care exprimă clar opinia mea.
- Expun coerent și clar fiecare gând.
- Utilizez un vocabular adecvat.

Alfabetul valorilor

- Identific valorile umane sugerate.
- Aranjez în ordine alfabetică aceste valori.
- Am o comunicare tolerantă cu colegul.

Activitate în perechi

- Identificați două proverbe corespunzătoare comportamentelor și trăsăturilor morale sugerate în text. Explicați unul dintre ele.*
- Identificați valorile umane desprinse din text. Completați această listă cu alte 5-6 valori, apoi scrieți-le în ordine alfabetică.*

Activități în grup

- Creați un panou informativ pe care să scrieți câteva fapte bune, laudabile pe care intenționați să le faceți în următoarea săptămână.*
- Plasați descrieri, idei, recomandări, desene, mesaje.*
- Prezentați colegilor, cât mai original, planul realizat.*

Panou informativ

- Înțelegem subiectul și prezentăm informații relevante.
- Utilizăm corect vocabularul cu referire la temă.
- Ordonăm informația logic și corect.
- Respectăm cerințele și timpul.
- Colaborăm eficient în grup.

4

Unitatea

ÎNVĂȚ SĂ FIU OM

1. Integritate și ajutorul reciproc
2. Acțiunile și virtuțile morale
3. Religia creștin-ortodoxă: religie dominantă în Republica Moldova
4. Valori centrale ale religiei creștine
5. Biblia: model de înțelepciune. Valori morale ale religiilor lumii
6. Sunt responsabil pentru faptele mele și încrezător în forțele proprii
7. Proiectul: „Învăț să fiu OM”
8. Știu! Pot! Aplic!

Pentru a face lumea mai bună, este necesar și important să dăm dovadă de răbdare și cumpătate, grijă și bunăvoință, angajament și responsabilitate, recunoștință față de părinți și bunici. Cooperând cu oamenii din jur învățăm să fim OAMENI.

1. Citește. Discută și reflectează.

Într-o zi de toamnă aurie câțiva colegi se îndreptau acasă după lecții. Trecând pe lângă grădina mătușei Ioana, Maria a văzut perele coapte de pe copac. Și a zis:

– Ce galbene și mustoase sunt perele din copac! Aș mânca câteva, tare gustoase par!

Sandel, colegul de clasă, a lăsat ghiozdanul jos și a început să se urce pe gard să ajungă perele. Fetele pricepând intenția băiatului l-au oprit. Au discutat între ei și au decis să ceară pere de la stăpâna copacului, cu toții doreau să guste din pere aromate. Copiii au bătut la poartă și așteptau cuminți stăpâna casei. În scurt timp bătrâna a invitat copiii în curte. Acolo copiii au rugat să fie serviți cu fructele toamnei. Bătrâna cu mare drag le-a permis.

După ce au savurat din pere aromate copiii au ajutat-o pe mătușa Ioana să aducă apă de la fântână, să strângă nuci din grădină și să măture frunzele căzute în curte. Bătrâna a oferit câteva crenguțe de crizantemă fetelor harnice și a zis:

– Vă mulțumesc, mi-ați fost de mare ajutor, vă aștept să mă mai vizitați!

Copiii au mulțumit-o pe bătrână pentru pere și crizanteme, și au plecat fericiți spre casă.

Autor necunoscut

► După părerea ta, copiii au procedat corect? De ce?

► Cu ce calități morale sunt înzestrate personajele textului?

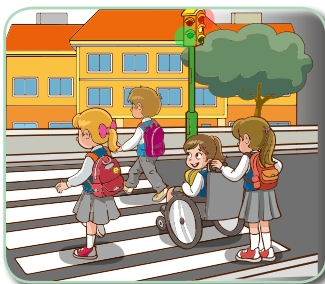
► Cum ajuți tu oamenii în vârstă?

E bine să știi!

A fi integru înseamnă a fi corect, sincer, cumpătat și onest. **Integritatea** este bazată pe adevăr, înțelegere și corectitudine. Atunci când ești integru, faci lucrurile corect, onest, responsabil chiar și atunci când nu te vede sau te supraveghează cineva. Acest lucru te va ajuta să ai relații corecte cu alți colegi, cu membrii familiei. **A fi integru și a oferi ajutor** sunt calități foarte importante atât pentru maturi, cât și pentru copii. Când ne ajutăm reciproc, ne simțim parte a unei comunități și ne dăm seama că nu suntem singuri în fața problemelor sau a dificultăților pe care le întâmpinăm. Faptul că putem ajuta pe cineva care are nevoie ne poate aduce o satisfacție. Oferirea ajutorului are un impact puternic asupra celor care îl primesc, dar și asupra celor care-l oferă.

2. Analizează imaginile. În care dintre ele personajele se ajută reciproc? Argumentează.

3. Formați două echipe: **PRO** și **CONTRA**. Dezbateți comportamentul băiatului din povestea citită la lecție, prezentând cel puțin trei argumente.

Aprob comportamentul băiatului, deoarece...	Dezaproab comportamentul băiatului, deoarece...

4. Tu când ai ajutat ultima dată pe cineva? De ce ai oferit ajutor?

5. **Așa DA! Așa NU!** O prietenie adevărată se bazează pe ajutor reciproc. Alege comportamentele specifice unui prieten.

- » Te acceptă așa cum ești;
- » Petrece timp cu tine doar când are nevoie de ajutor;
- » Se bucură pentru reușitele tale;
- » Spune lucruri răutăcioase despre tine;
- » Împarte lucrurile și gustările cu tine;
- » Te ajută când ai nevoie;
- » Are încredere în tine;
- » Dă vina pe tine pentru greșelile sale;
- » Își cere scuze atunci când greșește.

6. **Studiu de caz. Cum ai proceda? Argumentează.**

- » Un coleg sau o colegă de clasă îți propune să mergeți la magazinul din apropierea școlii și să furați dulciuri.
- » O colegă de clasă, la lecția de educație fizică, și-a luxat piciorul.
- » În pauză, colegul de bancă te roagă să-i dai tema pentru acasă la matematică să o copieze în schimbul unor dulciuri.
- » Părinții îți propun recompensă după o faptă bună făcută.

7. **Jocul „Fabrica de integritate”**

Împărțiți clasa în grupuri mici și alegeți un „ingredient” al integrității, cum ar fi onestitatea, responsabilitatea sau respectul. Ilustrați sau teatralizați modul în care „ingredientul” vostru contribuie la bunăstarea clasei voastre sau a țării în care trăim.

8. **Amintește-ți cine din colegi v-a ajutat pe parcursul anului de studii. Scrieți-i un bilețel de mulțumire.**

Autoevaluare și reflecție

Astăzi am discutat... M-a impresionat... M-am simțit...
Am înțeles că... Le voi povesti (cui)... că...

Joc de rol

Organizați dialoguri în care dați dovadă de ajutor reciproc sau integritate.

Activitate în echipă

Creați un „Cod al clasei” cu reguli pe care toți să le respecte, promovând integritatea.

Tema celor isteți

Argumentează importanța integrității în viața de zi cu zi a copiilor și a maturilor.

Portofoliu

Creează și completează „Agenda faptelor bune” timp de o săptămână. Prezintă agenda colegilor.

1. Citește. Discută și reflectează.

Într-o zi, la un bătrân învățat a venit o mamă necăjită să-i ceară ajutorul, fiindcă dânsa nu avea înțelegere cu copilul său. Acesta făcea năzbâtii și nu asculta deloc de ea.

- Dumneata ce ai făcut în această situație? a întrebat-o el.
- Eu am încercat să-mi conving băiatul, certându-l!
- Când voi ați avut iar probleme, tu ce-ai mai făcut?
- L-am certat. Și de fiecare dată s-a întâmplat la fel, a răspuns dumneaei.

Atunci, omul înțelept a scos o grămadă de chei, i-a dat una și a rugat-o să deschidă ușa din fața lor. A încercat femeia, dar, nepotrivindu-se cheia respectivă, i-a cerut acestuia altă cheie.

- Ai reușit să deschizi ușa? Mai încearcă! i-a spus bătrânul.

Dar oricât s-a străduit femeia, nu a putut deschide.

– Bunule învățat, dă-mi toată grămada de chei și află eu care este cea potrivită! l-a rugat aceasta.

Privind-o cu căldură, acesta i-a răspuns într-un glas:

– Acum înțelegi ce-am vrut să-ți dovedesc? Cum tu nu poți deschide acea ușă cu o cheie nepotrivită, oricât ai încerca, tot așa nu poți deschide sufletul băiatului tău cu aceeași vorbă de ceartă pe care o încerci des. Fii **blândă, înțelegătoare și bună** cu el!

În viață trebuie să cauți cheia potrivită și, dacă o vei găsi, sigur vei putea deschide.

„CHEIA POTRIVITĂ”, poveste populară

- ▶ Ce a învățat femeia de la bătrân?
- ▶ Cum putem găsi „cheia” potrivită?
- ▶ În situații dificile, de care calități morale trebuie să dea dovadă oricare copil?

E bine să știi!

Acțiunile și virtuțile sunt ansamblu de calități morale ale unei persoane, cum ar fi: dragostea, răbdarea, prietenia, generozitatea, credința, respectul, responsabilitatea, perseverența, solidaritatea, cooperarea, pacea, încrederea ș.a. Aceste comori trebuie să le purtăm în sufletul nostru. Ele reprezintă tot ce este mai valoros în oameni. **Virtuțile morale** desemnează puterea, vigoarea sau curajul pe care le prezintă o persoană în anumite situații, demonstrând integritate.

2. Analizează simbolurile. Ce calități morale putem desprinde din imagini: generozitatea, credința, pacea, încrederea, prietenia, cooperarea, responsabilitatea, solidaritatea?

3. Numește persoane din anturajul tău care au dat dovadă de curaj sau respect în anumite situații. Relatează o situație.

4. Adevărat sau fals?

- » Valorile morale trebuie dovedite prin comportamente.
- » Normele morale sunt reguli pe care membrii comunității trebuie să le urmeze.
- » Competiția și cooperarea sunt acțiuni similare.
- » Școala funcționează pe baza unor reguli oficiale.
- » Există și animale care cooperează, la fel ca și oamenii.
- » Calomnia este o afirmație adevărată.

5. Stabilește pentru fiecare dintre acțiunile de mai jos trăsătura morală corespunzătoare.

respect

curaj

sinceritate

modestie

încredere

bunătate

- » Îmi cunosc calitățile, de aceea nu sunt îngâmfat(ă) și lăudăros/lăudăroasă.
- » Sunt politicos/politicoasă, punctual/ă, corect/ă. Îi prețuiesc pe ceilalți și am grijă de ei, dar și de mine.
- » Înfrunt primejdiile și greutăți fără să-mi fie frică sau să dau dovadă de lașitate. Dacă nu mă descurc, cer ajutor.
- » Sunt amabil/ă, generos/generoasă, milos/miloasă, gata să acord ajutor. Disting bunătatea de răutate.
- » Spun adevărul. Aleg să nu mint, ci să fiu cinstit/ă, pentru că voi avea întotdeauna de câștigat.
- » Mă cunosc, muncesc, sunt perseverent/ă, deci am încredere în forțele mele.

6. Explică proverbele.

- » Omul harnic muncitor, de pâine nu duce dor.
- » Cinstea și bunătatea întrec orice frumusețe.

Autoevaluare și reflecție

Astăzi la lecție am înțeles că... Plec cu gândul că...

Portofoliu

Realizează un colaj sau imagine pentru a exemplifica unul din proverbele explicate.

Tema celor isteți

Realizează un text sau o povestire cu subiectul „Un strop de responsabilitate”.

Activitate în echipă

Numește câteva profesii în care oamenii dau dovadă de curaj practicând-o. Relatează ce calități morale au aceste persoane.

Activitate individuală

Desenează o floare. În mijloc scrie cuvântul **VIRTUTE**, pe petale notează virtuțile pe care ai vrea să le dezvolti la tine.

Religia creștin-ortodoxă: religie dominantă în Republica Moldova

1. Citește. Discută și reflectează.

Un om călătorea pe un drum de țară, împreună cu soția sa. Obosiți de atâta mers și văzând că îi prinde noaptea pe drum, cei doi călători au vrut să tragă la un han. Dar hangiuul, om rău, a refuzat să-i primească, spunându-le că nu mai are camere libere. Nevasta omului s-a arătat nemulțumită.

- Ei, lasă, femeie! Lasă, că știe Dumnezeu ce e mai bine! a liniștit-o omul.
- Măi, omule, dar cum poate să fie bine? zise atunci femeia. Uite? Nu avem unde sta peste noapte! se întristă iarăși ea.

Ei au plecat mai departe și au întâlnit un țăran, om sărac, dar bun la suflet. Văzând că i-a prins noaptea pe drum, țăranul i-a primit cu drag în căsuța lui sărăcăcioasă.

A doua zi dimineața, când au vrut să plece mai departe, țăranul le-a dat o veste uluitoare celor doi călători: peste noapte, hanul fusese atacat de hoți, care îi jefuiseră pe toți călătorii.

– Vezi? i-a spus omul soției. Să avem încredere în felul în care Dumnezeu le aranjează pe toate! Ții minte ce ți-am spus aseară?

„Dumnezeu știe ce e mai bine pentru fiecare.”

„CĂLĂTORIA”, poveste populară

- Ce s-ar fi întâmplat dacă țăranul refuza să primească călătorii în casa sa?
- Ce calități morale avea țăranul din text?
- Ce crezi că a învățat femeia din această întâmplare?
- Explicăți învățătura acestui text.

E bine să știi!

Religia creștin-ortodoxă este religia dominantă în Republica Moldova, având un rol important pentru poporul nostru creștin. Instituția specifică creștinismului este **Biserica**. **Rugăciunea** reprezintă comunicarea dintre om și Dumnezeu – Creatorul tuturor lucrurilor. Prin rugăciune îi putem mulțumi lui Dumnezeu, ne putem exprima dragostea pentru El și, efectiv, îi povestim ce se petrece în viețile noastre. Semnul Sfintei Cruci reprezintă simbolul creștinătății. Creștinismul nu este unica religie adoptată și susținută de cetățenii țării noastre. Este important să acceptăm această diversitate și să manifestăm respect față de altă religie sau confesiune, față de oamenii care o promovează și de tradițiile specifice.

2. Analizează imaginile și numește care dintre evenimentele creștine le corespund:

Taina Cununii, Taina Botezului, Taina Împărtășaniei, Rugăciunea către Dumnezeu.

3. Asociază noțiunile din prima coloană cu explicațiile din coloana a doua.

Îngerii	»	«	părinți spirituali
Biserica	»	«	comunicarea dintre om și Dumnezeu
Nașii	»	«	păzitorii noștri
Rugăciunea	»	«	casa lui Dumnezeu

4. Analizează imaginile și numește evenimentele creștine:

Nașterea Domnului, Botezul Domnului, Învierea Mântuitorului Iisus Hristos, Intrarea lui Iisus în Ierusalim.

- Cum sunt numite aceste sărbători în popor?
- Ce tradiții cunoști legate de aceste sărbători?

5. Completează textul folosind următoarele cuvinte de reper:

viață, sentiment, generoși, tatăl, aproapele, suferințele, înțelegători, mama, om, porunci.

Iubirea este cel mai frumos sădit în sufletul fiecărui . Dragostea ne face mai buni, mai , mai și mai sensibili la celor din jurul nostru. A-L iubi pe Dumnezeu înseamnă a-ți iubi , adică pe orice om pe care-l întâlnești.

Dumnezeu ne-a lăsat 10 de care trebuie să ne conducem în . Una din aceste porunci spune: „Cinstește pe și pe ta”.

6. Realizează o compunere din 5 enunțuri în care să le mulțumești părinților pentru grija pe care ți-o poartă.

7. Fiecare copil primește la botez un nume. Informează-te ce semnifică numele tău primit la botez.

Activitate în echipă

Informați-vă când este hramul bisericii din localitate. Numele cărui sfânt îl poartă biserica din localitatea ta?

Ce tradiții se respectă de hramul bisericii/localității?

Tema celor isteți

Realizează un interviu cu preotul sau diaconul din localitate. Prezintă interviul colegilor.

Portofoliu

Confecționează **mănușele rugăciunii** dintr-o coală de hârtie. Scrie sau desenează în interior persoanele pentru care te rogi.

Activitate practică

Realizează o felicitare cu ocazia unei sărbători creștine care se apropie.

Autoevaluare și reflecție

Astăzi la lecție am înțeles că... . Plec cu gândul că... .

1. Citește. Discută și reflectează.

Într-o zi, în timp ce mâncau, un țăran i-a întrebat pe cei trei fii ai săi:

- Știți voi, băieți, de unde vine mălaiul din care este făcută mămăliga?
- Eu știu, a răspuns bucuros cel mai mic. El vine din sacul din cămară.

Râzând de dânsul, cel mijlociu îi spuse:

– Nu-i adevărat. Tu nu știi nimic. Mălaiul e măcinat din porumbul cules de pe câmp. Pământul e ud de apa ploilor. Deci, pământul și ploaia l-au făcut.

– Nu știți nimic! se împotrivi cel mai mare dintre băieți. Porumbul acesta vine de la Dumnezeu. E adevărat că a crescut din pământ și că ploaia l-a udat, dar, dacă Dumnezeu nu ar fi dat vreme bună și ploaie la timp, porumbul nu s-ar fi făcut, iar noi n-am fi mâncat acum mămăligă. Iată cine l-a făcut: Dumnezeu!

Oare avea dreptate vreunul dintre copii? Nu, niciunul!

Într-o dimineață, tatăl lor a arat și a semănat pământul, a cules porumbul, l-a măcinat la moară și a adus mălaiul acasă. A muncit, dar s-a și rugat. Șase zile pe săptămână a fost pe câmp, iar a șaptea a fost la biserică să se roage pentru sănătate și spor în casă. Iar Dumnezeu, văzând dragostea și credința omului, i-a ascultat ruga și l-a recompensat cu o recoltă bogată și meritată. Păcat că fiii lui nu vedeau efortul pe care părintele lor îl făcea pentru ei.

„MĂLAIUL”, poveste populară

- ▶ Cum au aflat copiii de unde vine mălaiul?
- ▶ Cum a reușit tatăl să aibă o roadă bogată?
- ▶ Ce au învățat copiii de la tatăl lor?

2. Analizează imaginile. În care dintre ele este exprimată credința, speranța și dragostea?

E bine să știi!

Religia creștină se bazează pe 3 valori fundamentale: **credința, speranța și dragostea**. Creștinismul învață enoriașii (creștinii) să-și iubească aproapele și să fie buni cu cei din jur, să manifeste compasiune, milă față de cei care suferă și să-i ajute. Credința creștină înseamnă a avea încredere în Dumnezeu și a se baza pe El în viața de zi cu zi. Adoptând aceste valori și purtând în suflet dragostea, credința și speranța, vei putea să dai un exemplu de urmat pentru toți, oriunde vei merge sau te vei afla.

3. Alege răspunsul corect. Argumentează.

- » Cel mai frumos sentiment al omului este: **bucuria/iubirea/ura.**
- » Sfântul care le aduce daruri copiilor cumiști este: **Alexandru/Gheorghe/Nicolae.**
- » Arătăm că-L iubim pe Dumnezeu atunci când: **nu ascultăm ce spun părinții/he rugăm în fiecare zi/nu spunem adevărul.**
- » Le arătăm părinților noștri că îi iubim când: **le vorbim urât/nu îi ajutăm/ii ascultăm și le vorbim frumos.**
- » Din iubire față de ceilalți oameni: **facem fapte bune/facem fapte rele/nu ne interesează.**

4. Mesajul valorilor.

Alege un citat care ți-a plăcut cel mai mult. Ce mesaj transmite autorul? Ce valori desprindeți din mesaj?

- » „Cel mai fericit om e acela ce face fericiți un număr cât mai mare de oameni.” (*Lev Tolstoi*)
- » „Nu-mi este frică de mâine, pentru că am văzut ziua de ieri și o iubesc pe cea de astăzi.” (*William Allan White*)
- » „Mergi în viață cu o licărire în ochi, cu un zâmbet pe față și cu un scop măreț în inimă.” (*William James*)

5. „Soarele vesel”.

Conturează mânuțele pe o foaie, decupează-le. Pe palmă scrie „Îmi iubesc ..., deoarece...”, iar pe spațiul liber al degetelor contunuă fraza cu cinci idei. Ideile se citesc, apoi mânuțele sunt acroșate pe tablă formând un soare.

6. Expuneți părerea.

Ce s-ar întâmpla dacă ...?

- » ... oamenii nu se vor mai respecta unii pe alții?
- » ... oamenii nu ar mai avea răbdare unii cu alții?
- » ... va dispărea generozitatea la oameni?
- » ... ar dispărea credința?
- » ... oamenii nu ar avea prieteni?
- » ... nu ar exista reguli?

Activitate în perechi

Spune ce faptă bună ai făcut ieri.
Ce faptă ți-ai propus să faci azi?

Tema celor isteți

Argumentează afirmația lui Lev Tolstoi: „Credința este forța vieții. Dacă omul trăiește, este pentru că crede în ceva.”

Portofoliu

Desenează, apoi completează **Piramida valorilor** cu cuvinte ce reprezintă valori general-umane promovate de creștini.

Joc de rol

Realizați câteva dialoguri. Propuneți colegilor să determine ce valori sunt promovate în aceste comunicări sau acțiuni.

Autoevaluare și reflecție

Astăzi am învățat: să știu...; să fiu...; să pot...

Biblia: model de înțelepciune. Valori morale ale religiilor lumii

1. Citește. Discută și reflectează.

Într-o zi de duminică, Ionel, după multă joacă afară, a intrat în casă și a găsit-o pe bunica citind o carte. A stat tăcut câteva minute lângă bunica și a întrebat:

- Ce carte citești, bunico?
- Citesc Sfânta Scriptură. Această carte se mai numește Biblia și este cea mai înțeleaptă carte.

Băiatul a mai aflat de la bunica că Biblia conține de fapt 66 de cărți care ne vorbesc despre Dumnezeu și ne arată calea spre El. În următoarea duminică băiatul a mers cu bunica la biserică, unde a discutat cu preotul și a învățat care sunt valorile creștine.

La biserică băiatul a primit în dar **Biblia pentru copii**.

E bine să știi!

Biblia este cea mai răspândită carte din lume, este o colecție de cărți scrise într-o lungă perioadă de timp. Această carte are două părți, Vechiul Testament și Noul Testament. În Vechiul Testament se vorbește despre cum Dumnezeu a creat Pământul, ziua și noaptea, apele și uscatul, plantele, animalele, omul și cum ne poartă de grijă. Noul Testament ne povestește despre viața lui Iisus, fiul lui Dumnezeu și despre credința Sfinților Apostoli. Iisus a trăit pe Pământ printre oameni, ne-a învățat despre Dumnezeu-Tatăl și despre voia Lui.

2. Stabilește care imagine corespunde fiecărui dintre următoarele evenimente biblice:

Facerea lumii; Învierea lui Iisus; Răstignirea lui Iisus; Cina cea de taină; Nașterea lui Iisus; Închinarea magilor la Iisus; Înălțarea lui Iisus.

3. Adevărat sau fals?

- » Biblia se mai numește Sfânta Scriptură.
- » În Biblie sunt reguli de circulație.
- » Noul Testament face parte din Biblie.
- » Sfânta Fecioară Maria este Maica Domnului.
- » Din Biblie aflăm despre minunile Mântuitorului.

4. Biblia ne îndeamnă să facem fapte bune. Numește faptele bune reprezentate în imagini.

5. Valorile comune

Discută cu adulții din preajma ta, utilizează diferite resurse și descoperă valorile morale comune între diferite religii ale lumii. Află la care dintre religii sunt promovate următoarele valori: bunătatea, iubirea față de aproapele, respectul față de toate ființele, dreptatea și iertarea. Poți crea colaje, postere sau prezentări pentru a ilustra valorile comune găsite la diverse religii.

6. Stabilește valoarea morală a fiecărui proverb:

muncă

adevăr

cinste

omenie

curaj

prietenie

- Unde-i puterea, acolo-i dreptatea.
- Făgăduiala e datorie curată.
- Omul se cunoaște după fapte.
- Cine se scoală de dimineață departe ajunge.
- Omul fără prieteni e ca stânga fără dreapta.
- Omului cu străduință toate îi sunt cu putință.

7. Realizează un colaj, timp de o săptămână, cu titlul: „*Facerea Lumii*”. Zilnic, reprezintă cum Dumnezeu a creat lumea, conform Bibliei. Să nu uiți în a șaptea zi să te odihnești.

Autoevaluare și reflecție

Astăzi am discutat... M-a impresionat... M-am simțit...
Am înțeles că... Le voi povesti (cui)... că...

Activitate în echipă

Confecționează o carte cu sfaturi bune. Scrie în ea îndemnuri întâlnite la lecțiile de educație moral-spirituală.

Tema celor isteți

Cu ce poate fi comparată Biblia pentru informația pe care o conține?

Activitate în perechi

Conform Bibliei, Dumnezeu a creat lumea pentru noi în șapte zile. Scrie o poveste cu titlul „Pământul este casa mea cu valori”.

Activitate practică

Organizați o vizită la biserica din comunitate. Discutați cu preotul despre valoarea și importanța Bibliei în viața creștinilor.

Sunt responsabil pentru faptele mele și încrezător în forțele proprii

1. Citește. Discută și reflectează.

Vlăduț are o ascuțitoare foarte frumoasă. Este un mic elefant colorat. La recreație iese la joacă cu ascuțitoarea în buzunar. În toiul jocului ascuțitoarea îi cade. Cătălin o vede și o ridică repede. O strânge bine în mână. Ce mult îi place! Ce-ar fi să o oprească pentru el? Și fără să se mai gândească prea mult, vâra ascuțitoarea în buzunarul său. Vlăduț se joacă mai departe cu Viorel.

După pauză, vin cu toții în clasă. Abia acum își aduce el aminte de ascuțitoare. Caută și începe să plângă. Întreabă necăjit de colegi. Niciunul n-a găsit-o. Supărat foc, Vlăduț dă vina pe Viorel.

– Tu mi-ai luat-o! Cu tine m-am jucat. Dă-mi-o, n-azi?

Zadarnic încercă Viorel o explicație, nimeni nu-l ascultă.

Copiii strigă:

– Hoțul! Hoțul!

Cătălin nu mai poate rezista. Scoate ascuțitoarea din buzunar și pornește spre banca lui Vlăduț. Ochii îi joacă în lacrimi și glasul îi tremură:

– Iartă-mă, Vlăduț! Poftim ascuțitoarea. Eu sunt de vină. Ți-a căzut în pauză...

În clasă se face liniște.

– Cred, rupe Vlăduț tăcerea, că amândoi trebuie să ne cerem iertare de la Viorel.

Intră doamna învățătoare. Pe fereastra deschisă pătrunde o adiere ușoară și binefăcătoare. Lecția începe.

Autor necunoscut

► Motivează fapta lui Cătălin. De ce crezi că a procedat așa?

► Dacă ai fi să-ți alegi un prieten-personaj, pe care l-ai alege?

► Formulează câteva sfaturi pentru personajul îndrăgit.

► Ce s-ar fi întâmplat dacă Cătălin nu întorcea ascuțitoarea?

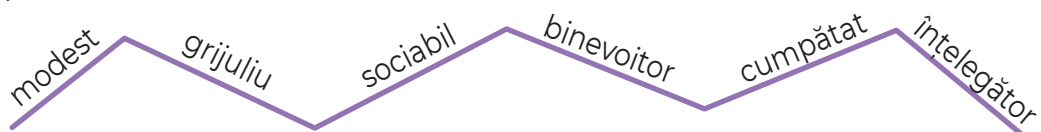

E bine să știi!

Fiecare om trebuie să fie **responsabil pentru faptele sale**. Fiecare faptă făcută trebuie bine gândită, analizată și recunoscută, dacă este rea. Faptele bune se fac din respect pentru sine și din dragoste pentru oamenii care ne înconjoară. Bine faci, bine găsești! A fi încrezător înseamnă să ai încredere în tine și în abilitățile tale. Este să știi că poți face lucrurile pe care îți propui și să fii sigur că vei reuși să depășești provocările. A avea încredere în forțele proprii înseamnă să fii optimist, să ai curaj și să fii hotărât să încerci mereu să te îmbunătățești și să reușești în ceea ce îți propui.

2. Construiește pe caiet un zigzag și scrie pe liniile lui calitățile tale morale. Argumentează fiecare calitate scrisă.

Exemplu:

3. **Analizează imaginile.** În care dintre ele personajele dau dovadă de încredere în forțele proprii? Cum apreciezi faptele celor care sunt încrezători în forțele proprii?

4. **Fagurele.**

Într-o bucată de hârtie de formă hexagonală asemănătoare cu a colegilor. Desenează sau scrie ceva care simbolizează o situație în care ai fost responsabil sau încrezător în forțele proprii. După ce ai terminat, aranjați-le pe un poster, formând astfel **Fagurele reușitelor**.

5. **Analizează studiul de caz. Găsește soluții.**

În clasa noastră a venit o colegă nouă. Ea este retrasă, nu se joacă cu nimeni, puțin comunică cu colegii de clasă. Când este întrebată, nu răspunde, deși știe răspunsurile.

- ▶ Cum poți ajuta colega să se integreze în colectiv?
- ▶ Ce cuvinte de încurajare vei folosi?

6. **Stabilește calitatea morală a copiilor (curaj, respect, lașitate, sinceritate) în baza comportamentelor lor.**

- ▶ Anastasia vorbește frumos cu toate persoanele.
- ▶ Daniel a spart geamul, dar a dat vina pe prietenul său pentru a scăpa de pedeapsă.
- ▶ Polina îi povestește mamei despre toate rezultatele școlare.
- ▶ Ieri, Nicolae a coborât din copac doi motănași speriați.
- ▶ Care din aceste comportamente sunt fapte bune și care nu? Argumentează.

Activitate în echipă

Numiți câteva modalități prin care vă puteți exprima recunoștința față de părinți, frați, profesori, Dumnezeu.

Tema celor isteți

Comentează citatul lui Goethe: „Dacă ai încredere în tine însuși, inspiri încredere altora.”

Activitate practică

Confecționează o carte cu titlul „**Cartea succesor mele**”. Ai în vedere succesele la școală, acasă, în practicarea sportului sau a muzicii ș.a.

Joc de rol

Imaginează-ți că ești părinte. Cum le-ai explica copiilor tăi că ei trebuie să fie responsabili și de ce trebuie să aibă încredere în forțele proprii?

Autoevaluare și reflecție

Consider că e foarte important... . Mă bucur(ă)...

Sunt îngrijorat(ă) pentru... . Pare destul de convingător...

Citește textul. Stabilește apoi, împreună cu învățătorul/învățătoarea și colegii de clasă, sarcinile pe care le veți realiza.

POVESTEA ȘORICELULUI

Se spune că era odată un om care se ruga mult lui Dumnezeu. Dar, într-o zi, pe când stătea el în genunchi și se ruga, înconjurat de multe cărți, un șoricel a ieșit dintr-o gaură, s-a apropiat de el și a început să-i ronțăie talpa încălțăminte. Omul a făcut ochii mari și a strigat furios la șoricel:

- De ce mă deranjezi de la rugăciune?
- Mi-e foame, a răspuns șoricelul.
- Pleacă de aici, jivină scârboasă! a strigat omul. Acum vorbesc cu Dumnezeu, mă rog!
- Cum poți să vorbești frumos cu Dumnezeu, i-a răspuns șoricelul, dacă nu știi să vorbești frumos cu un șoricel neputincios?

Așadar, dacă vrem să ne asculte Dumnezeu rugăciunea, să fim atenți cum vorbim cu șoricelii, iar dacă nu avem șoricelii prin preajmă, să fim atenți cum vorbim cu semenii.

Din publicațiile Academiei de Teologie Ortodoxă din Moldova

- Ce lecție i-a dat șoricelul omului?
- Ce învățătură ai luat din acest text?
- Cum trebuie să ne comportăm cu semenii noștri?

1. Restabilește proverbele.

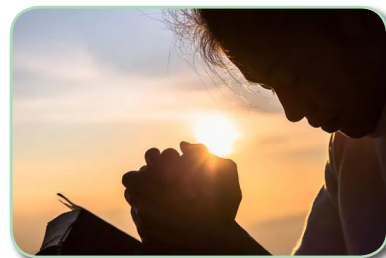
Chipul omului e oglinda	»	«	rușine.
Omul se cunoaște după	»	«	sufletului.
În nefericire omul se salvează prin	»	«	fapte.
Nu da cinstea pe	»	«	speranță.

- Din lista de proverbe alege unul care corespunde subiectului „Învăț să fiu om”. Argumentează alegerea.

2. Studiu de caz.

Alex și Irina sunt frați gemeni și învață în clasa a IV-a. Ei provin dintr-o familie numeroasă unde mama este cu dizabilitate. Gemenii vin la școală îmbrăcați modest și nu au rechizitele școlare necesare. Mereu stau împreună în bancă, deoarece împart un ghiozdan și un penar la doi.

- Aveți asemenea situații în școala sau comunitatea voastră?
- Cum vă comportați cu cei aflați în dificultate?
- Cu ce probleme se confruntă elevii din clasa/școala unde înveți?
- Cum putem ajuta copiii aflați în dificultate?

3. La lecțiile de educație plastică și educație tehnologică confecționați diferite produse pentru a le realiza la târgul de caritate.

Exemple de produse: felicitări, jucării, rame, prăjituri, cărți, brățări, tablouri și altele.

Proiect de acțiuni

1. Identific situația/problema.
2. Formulez acțiuni de soluționare a problemei.
3. Argumentez necesitatea realizării acțiunilor.
4. Realizez treptat acțiunile.

4. Organizați cu colegii un *Târg de caritate* unde să vindeți produsele confecționate de voi. Cu banii colectați puteți ajuta copiii aflați în dificultate.

Târgul

1. Mă implic în planificare: scopul, activitățile, obiceiurile locale ce trebuie promovate.
2. Mă implic pentru buna desfășurare a activităților.
3. Argumentez de ce trebuie să mă implic.

5. Realizează acasă o diplomă pe care o vei da celui mai activ coleg sau elevului care a realizat cele mai creative produse.

6. Discutați împreună cu învățătorul/învățătoarea despre produsele realizate și despre felul în care ați organizat târgul. Trageți concluzii.

Citește poezia. Stabilește apoi, împreună cu învățătorul/învățătoarea și colegii de clasă, sarcinile pe care le veți realiza.

Când viața îți va da-ncercări,
Să știi copile, poți să cazi.
Dar astăzi fii mai bun ca ieri,
Iar mâine fii mai bun ca azi.
Să fii mereu în căutare,
Ce nu știi azi poți să știi mâine.
Însă misterul cel mai mare,
E să te regăsești pe sine.

Să nu promiți ce nu poți face,
Nici nu vorbi la întâmplare.
Să-ți fie gândul doar la pace,
Fii ager, dar să ai răbdare.
Fii calm, departe stai de sfadă.
Și-n toate bine chibzuiește.
Pomul, se vede după roadă
Iar omul, după cum vorbește.

„CĂTRE COPIII MEI” de Iurie Hemei

Activitate individuală

- Numește sfaturile date de autor în poezie.
- Prezintă un exemplu în care să demonstrezi că ești o persoană responsabilă.

Activități în perechi

- Identificați valorile și trăsăturile morale sugerate în poezie.
- Stabiliți lista valorilor de care trebuie să ne conducem în viață.
- Aranjați valorile în ordine alfabetică.

Activități în grup

- Creați un Lapbook (carnetul de bord) al echipei sau clasei voastre. Completați-l cu fapte bune, laudabile realizate de voi în acest an școlar.
- Plasați fotografiile sau alte dovezi, descrierea acestora, idei, recomandări, desene, mesaje.

Portretul moral al personajului

- Identific valorile morale ale personajului.
- Descriu faptele personajului.
- Argumentez atitudinea față de aceste fapte.

Alfabetul valorilor

- Respect drepturile tuturor.
- Listez valorile morale de care mă ghidez în relațiile cu ceilalți oameni.
- Aranjez în ordine alfabetică aceste valori.

Lapbook (carnetul de bord)

- Prezentăm mesajul corespunzător subiectului.
- Ilustrăm adecvat ideile/ locurile prezentate.
- Prezentăm informațiile corect, clar, succint.
- Realizăm designul propus, introducând elemente creative proprii.
- Răspundem la întrebările colegilor.

Activități și jocuri

1. Fii bun, generos, empatic! Zâmbește, ajută, sprijină!

Fiecare are o părere personală despre ce înseamnă să fie bun. Alege activități din tabelul de mai jos. Realizează cât mai multe. La sfârșitul săptămânii propune colegilor, părinților, prietenilor sau învățătorilor să te aprecize, utilizând același tabel.

FII BUN LA ȘCOALĂ!

Fă pe cineva să zâmbească.	Spune: Îți doresc o zi bună!	Scrie cuiva un bilețel de încurajare.	Spune: Mulțumesc!	Ridică un gunoi și du-l la coș.
Oferă-te să ajuți pe cineva.	Dăruiește unui coleg o carte pe care ai citit-o.	Ajută pe cineva să găsească un obiect pierdut.	Recunoaște când greșești.	Joacă-te cu un coleg cu care nu te-ai mai jucat demult.
Fă curățenie fără să fii rugat.	Încurajează pe cineva.	Discută cu cineva care e trist.	Dăruiește o jucărie cu care nu te mai joci.	Îmbrățișează pe cineva.
Ține ușa deschisă pentru cineva.	Reutilizează un recipient din sticlă, plastic sau din metal.	Scrie cuiva un bilețel de mulțumire.	Ajută un copil din altă clasă.	Apreciază hainele sau tunsoarea cuiva.

2. Identifică și povestește colegilor situații în care ți-ai spus:

Mai încerc	Rezolv probleme	Îmi imaginez	Visez	Pot să ajut
Sunt special(ă)	Sunt unic(ă)	Sunt creativ(ă)	Învăț din greșeli	Știu că pot
Voi reuși	Zâmbesc	Îmi pasă	Cred în mine	Am curaj

3. Grupați-vă pentru a practica Jocul emoțiilor.

LABORATORUL EMOTIILOR

